

VINERI • 12 IANUARIE 2007 • ANUL LVII NR. 2

FOAIA

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Cu cartea de identitate, liberi prin Europa

Vremea compromisurilor pozitive (II)

Concert de Anul Nou în biserică din Bichiș

CALENDAR ORTODOX

- 15 ianuarie, luni – Cuvioșii Pavel Tabeul și Ioan Colibașul
 16 ianuarie, marți – Închinarea cinstului Lanț al Sf. Ap. Petru; Sf. Mucenic Pevsip și cei împreună cu el
 17 ianuarie, miercuri – Cuviosul Antonie cel Mare
 18 ianuarie, joi – Sfinții Atanasie și Chiril, Arhiepiscopii Alexandriei
 19 ianuarie, vineri – Cuv.: Macarie Egipteanul, Arsenie și Marcu; Sf. Mc. Eufrazia
 20 ianuarie, sâmbătă – Cuviosul Eftimie cel Mare; Sf. Mucenici Vas și Eusebiu
 21 ianuarie, duminică – Cuvioșii Maxim Mărturisitorul; Sf. Mucenici: Neofit, Evghenie, Valerian

AGENDĂ

- 15 ianuarie**
 1850 – s-a născut, la Botoșani, marele poet național român, Mihai Eminescu.
- 16 ianuarie**
 1927 – are loc prima audiție, la Oradea, a „Sonatei a III-a pentru vioară și pian în caracter popular românesc”, de George Enescu, interpretată la vioară de compozitor.
- 17 ianuarie**
 1568 – a murit, la Bratislava, Nicolaus Olahus, umanist și cărturar ardelean de origine română.
 1785 – s-a născut, la Jula, Moise Nicoară, fiul preotului Petru Nicoară și Maria Șerban, ctitorii Catedralei Sf. Nicolae din Jula.
- 18 ianuarie**
 1848 – s-a născut, la Șiria, jud. Arad, Ioan Slavici, unul dintre cei mai importanți scriitori români din toate timpurile.
- 19 ianuarie**
 1951 – a murit, la București, Constantin C. Nottara, violonist, compozitor, pedagog și critic muzical român.
- 20 ianuarie**
 1818 – a murit, la Timișoara, Dimitrie Țichindeal, învățător, traducător și animator cultural de factură iluministă.
- 21 ianuarie**
 1756 – s-a născut compozitorul W. A. Mozart.
 1821 – s-a născut Vincențiu Babeș, fruntaș al luptei de emancipare națională românească.

Citatul
săptămânii

„Am văzut creștini în suferință dansând de bucurie. Înțelegeți de ce? Era odată un lăutar care cânta așa de frumos, încât toată lumea dansa. Un surd care nu auzea muzica i-ar fi considerat nebuni. Aceia care suferă împreună cu Isus aud o muzică la care alții sunt surzi. Ei dansează și lor nu le pasă dacă sunt considerați nebuni.

Alți oameni nu pot înțelege bucuria creștinilor care suferă, după cum nici broasca dintr-un puț nu înțelege ce este un ocean.”

Richard Wurmbrand

Apateu

Ziua lui Mihai Eminescu

Luni, 15 ianuarie, la Apateu va avea loc o zi culturală dedicată poetului Mihai Eminescu. Manifestarea va începe dimineața la ora 9.00 cu un concurs de poezie eminesciană, care se va desfășura în cadrul școlii generale din Apateu, cu participarea elevilor de la toate școlile românești din Ungaria. De la ora 12.00, în biserica ortodoxă din localitate va avea loc un program cul-

tural, susținut de elevi din Ungaria și România și de corul Facultății de teologie „Psalmodia Varadiensis”, condus de conf. dr. Mihai Brie. Elevii școlii generale „Dimitrie Cantemir” din Oradea, conduși de învățătoarea Doina Lung, vor prezenta un spectacol artistic. În încheierea programului vor fi depuse coroane de flori la bustul lui Eminescu din curtea bisericii.

A.L.Crișan

Budapesta

Poezii de Eminescu
pentru unguri

Institutul Cultural Român de la Budapesta organizează ceva special de Ziua poetului național Mihai Eminescu. Pe 15 ianuarie, colaboratorii Institutului Cultural Român vor vizita liceele și facultățile din Capitală și vor împărți foi volante cu poeziile lui Eminescu, traduse în limba maghiară. După infor-

mațiile primite de la directorul Institutului Brîndușa Armanca, scopul inițiativei este ca poetul și creația sa să fie cunoscută într-un cerc cât mai larg și în rândul publicului maghiar. Alături de poezii, foile volante vor cuprinde și informații utile despre viața și activitatea poetului român.

R. Pătaș

Jula

Începe sezonul balurilor

Sezonul balurilor românești din Ungaria începe în acest an cu Balul românesc pe țară. În organizarea Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria și Centrul de Documentare și Informare al AȚRU, ediția 2007 a balului pe țară va

avea loc pe 20 ianuarie. Biletele pot fi procurate la Oficiul AȚRU, Jula, strada Eminescu nr. 1. Prețul biletelor este 4000 de forinți. Balul românesc se va desfășura la Centrul Cultural Român din Jula, cu începere de la ora 19.00.

R. P.

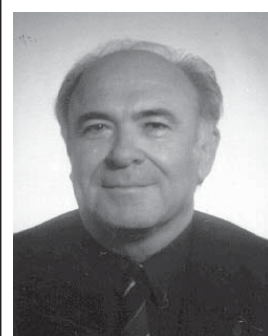
Orosháza

Expoziție comună

Pe 5 ianuarie, vineri s-a vernisat în Casa Artelor din Orosháza prima expoziție de artă plastică și fotografică a României în calitate de membră a Uniunii Europene. Cu acest prilej, prin lucrările lor se prezintă membrii Fotoclubului din Arad, care în 2006 a sărbătorit 100 de ani de existență, respectiv tânăra pictoriță din Cluj, Felházi Ágnes, care în pofida vârstei fragede se bucură de rezultate deosebite. Expoziția organizată de Asociația pentru Relații Culturale va fi deschisă publicului până la 1 februarie. (ERIC/TriplexNews)

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Ghiocel
 (Sursa: din arhivă)

Dr. Gheorghe
Ruja
1941–2007

În a șasea zi a noului an, miherechenii l-au condus pe ultimul său drum pe dr. Gheorghe Ruja, cel care timp de 12 ani, în perioada 1990–2002 a fost primarul satului. Începând de la alegerile din 1994, a făcut parte și din Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. În urma alegerilor din octombrie 2006, a devenit președintele Autogovernării Românești din Micherechi, și totodată a fost ales și de consilier local.

Gheorghe Ruja s-a stins din viață la vârsta de 65 de ani, după mulți ani de boală grea.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească!

Bichișciaba

Românii
în ședință

În cursul acestei săptămâni a avut loc prima ședință din 2007 a Autogovernării Românești din Bichișciaba. Miercuri, pe 10 ianuarie, reprezentanții românilor din localitate s-au întrunit pentru a discuta probleme actuale.

Conform punctelor de pe ordinea de zi, a fost aprobat noul statut al autogovernării și a fost semnat contractul de colaborare cu orașul de reședință. Printre problemele de actualitate au figurat pregătirea pentru alegerile minoritare din martie a anului curent.

R. P.

Cu cartea de identitate, liberi prin Europa

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană granița româno-ungară a devenit frontieră interioară Uniunii Europene. Controlul documentelor de călătorie se realizează la frontiera româno-ungară într-un punct unic, iar cetățenii români pot să traverseze în țările europene cu carte de identitate. Acestea sunt doar două schimbări care au fost introduse la 1 ianuarie 2007. Despre noile reglementări am stat de vorbă cu **Ioan Fodoreanu**, consulul general al României la Jula.

– În primul rând vă felicit pentru integrarea României în Uniunea Europeană. Ce înseamnă acest eveniment istoric pentru relațiile dintre Ungaria și România?

– Vă mulțumesc mult pentru felicitări, dar eu zic că în primul rând trebuie să felicităm poporul român pentru această realizare, pentru că eu cred că este o realizare cu adevărat mare a poporului român.

România și românii din Ungaria

– În ce privește relațiile dintre România și Ungaria, ele au fost foarte bune în ultima perioadă și eu zic că se vor îmbunătăți și mai mult, ținând cont că, din acest moment, ambele țări vor aparține spațiului european. În ce privește situația românilor din Ungaria, ei au fost poate primii vorbitori de limba română integrați în Uniunea Europeană. Eu cred că relația pe care au avut-o dănașii cu România a fost bună, chiar foarte bună, și va rămâne în continuare la fel. Va fi o și mai bună fluidizare a culturii române înspre comunitatea românilor din Ungaria și probabil că mai mulți cetățeni maghiari vorbitori de limbă română vor face în viitor studii în România. Probabil mai puțini români din România vor veni să studieze în Ungaria.

– Credeți că se vor întări relațiile românilor din Ungaria cu țara-mamă?

– Sigur că da. Legătura de până acum dintre cetățenii din Ungaria de etnie română și țara-mamă a fost bună. Eu însumi am fost surprins, de exemplu, de eferescența activității culturale a românilor din Ungaria. Chiar aici, la Jula, am luat parte la câteva întâlniri, la simpozionul

științific la care au fost invitați și profesori universitari din România, la întâlniri de înaltă ținută, despre care nu știam că există. Puțini cetățeni din România știu că există o activitate culturală atât de puternică ca a românilor din Ungaria. Eu zic că legăturile se vor face și mai ușor.

Liberă circulație în Europa

– Acum se circulă liber pe teritoriul Uniunii Europene, astfel și între România și Ungaria. Ce fel de schimbări vamale au fost introduse?

– România va aplica directiva 2004/38/CE care va fi implementată în legislația română, directivă care prevede mai multe lucruri legate de vamă, legate de statutul cetățenilor Uniunii Europene, legate de libera circulație în spațiul european. În ce privește situația de moment a vămilor din cele două țări, din ceea ce am aflat eu până acum și am constatat în teren, este faptul că partea română a desființat punctele vamale din punctele de trecere a frontierei dintre România și Ungaria. Se mai lucrează în birourile vamale pentru maxim 60 de zile numai legat de arhivarea documentelor care au fost emise anterior. În ce privește controlul vamal din partea română, din discuțiile pe care le-am avut cu șeful Vămii Regionale Timișoara, reiese că se va lucra pe echipe mobile. De exemplu, direcția vamală Timișoara are niște echipaje mobile la nivel de județe care au puterea să facă în continuare controale vamale, dar acestea nu se vor face în punctele de frontieră. Deci, pur și simplu, undeva la 15 km de vamă există posibilitatea ca o echipă de pe o mașină, având însemnele

Vămii Române poate opri o mașină și să-i ceară să se supună unui control vamal, mai ales în situația în care există suspiciuni legate de anumite persoane sau există informații ca acea persoană să facă fapte care ar contraveni legislației române, de exemplu trafic de țigări, trafic de droguri sau alte probleme de acest fel. Cam în acest fel va lucra Vama Română. În ce privește Vama Maghiară, am constatat și se pare că încă o perioadă se va face vămuire în punctele de frontieră la intrarea în Ungaria. Sigur nu atât de serioasă cum se făcea până acum, dar pot fi oprite mașini și verificate. În rest încă nu știu cum va evolua această activitate din partea părții maghiare. Am constatat și în teren că au rămas punctele de vamă încă în frontieră.

– Activitatea consulară se lărgește sau rămân aceleași secțiuni?

– Activitatea consulară rămâne oarecum la fel. Probabil că vizele care vor fi emise în viitor vor avea o altă direcție. Mai degrabă vor fi probleme cu cetățenii moldoveni, care urmează să tranziteze România, și aceștia nu aveau nevoie de vize până acum, dar de la 1 ianuarie 2007 au nevoie de viză. În rest, activitatea consulară va fi cam aceeași. Probleme mai serioase vor fi probabil legate de pierderea documentelor cetățenilor români, care vor apela de multe ori la noi pentru a le rezolva. Pe baza directivei pe care am amintit-o, cetățenii români pot călători cu actul de identitate românesc în spațiul european.

(Continuare în pag. a 4-a)

Vremea compromisurilor pozitive (II)

„Dacă nu știi în ce direcție să mergi, Toate drumurile vor da în neant.”
(Henri Kessinger)

Vremea compromisurilor a sosit cam demult la noi, la românii din Ungaria. Le tot amânăm însă, pentru că cele două tabere nu sunt pe aceeași platformă, pe același suport moral, căci, în fond, despre aceasta este vorba. Cei sus-puși se comportă ca boierii din fabulele lui Alexandrescu, opozanții susțin cu încăpățănare învățătura creștină: a da, a se pune în slujba unei cauze sunt adevăratele izvoare de satisfacție, de refacere a dezechilibrului provocat cu mulți ani în urmă. Dar ce înseamnă compromis? Iată ce citim în „Dicționarul explicativ al limbii române”: înțelegere, acord bazat pe cedări reciproce. Termenul are și un alt sens: om cu reputație pătată, ins discreditat. De data aceasta ne referim la primul înțeles al cuvântului, fiindcă vrem cu adevărat compromisuri, compromisuri pozitive, făcute în favoarea unui interes comun și consensual, căci numai acestea pot garanta respectarea intereselor reciproce. Nu vorbim, deci, numai despre interese particulare, dimpotrivă, accentuăm prioritatea interesului public, deoarece acesta a fost încălcat de cei care nu au descoperit încă alteritatea, opinia celui alt, etichetând atac la persoană orice obiecție critică care vizează îndreptarea anomaliilor, făcând imposibilă înrădăcinarea a ceea ce se numește viață publică pluralistă democratică. Uneori e periculos însăși faptul de a fi mai pregătit din punct de vedere profesional sau să fii mai sânguincios, să te perfecționezi, să vii cu propuneri care ținesc de îmbunătățirea unei activități. Cu ce și-a început căpetenia noastră „binefăcătorească” sa activitate? Cu punerea la punct a presei, cu ambiția de a da indicații ziariștilor ce și cum să scrie. Zis și făcut! De atunci cronicarii fideli înregistrează cu o precizie de invidiat toate faptele conducătorilor, păstrând intactă spiritualitatea unui regim care în

1989 a dat ortul popii. Nu cred, însă, că ziaristul e de vină, el e mai mult o victimă a unui deficit de exercițiu critic. Iată de ce este nevoie de garanții instituționalizate.

Și dacă am început cu presa meditațiile noastre asupra unei eventuale restructurări a instituțiilor, să rămânem la această chestiune și să oferim o alternativă care are ca obiectiv un compromis echitabil pentru ambele părți sau grupările cointerestate. Să recunoaștem de la bun început faptul că în privința aceasta s-au făcut greșeli regretabile, explicabile prin deruta în care ne-a târât situația conflictuală încetătenită după apariția în 1993 a legii cu privire la minoritățile naționale, care a scos din competența Uniunii dreptul și mijloacele de reprezentare politică a intereselor comunității, iar Autogovernarea și-a început activitatea sub egida devizei „ocupăți Uniunea”. La rândul ei, Uniunea a reacționat din instinct, readucând sub auspiciile ei redacția săptămânalului recent distanțată prin crearea unui cadru legal de funcționare în mod (aproape) autonom. Rivalizarea fără rost a dus la apariția gazetei *Cronica*, un alt mijloc de perpetuare și instituționalizare a conflictelor. Evident, în orice rău este și un bine. Disputele obiective, câte au fost, au scos la iveală o mulțime de probleme care reclamă unele modificări sau schimbări. Într-un context social decent, cele două ziare pot și trebuie să devină, în sensul plenar al cuvântului, un argument al pluralității, al unei gândiri democratice. Prin urmare, ca orice valoare spirituală, merită să fie păstrate. *Foaia românească*, la ora actuală cel mai bun și românesc jurnal pe care românii au reușit să-l scoată după Primul Război Mondial, ar trebui să-și păstreze profilul preponderent cultural și să rămână o tribună de educație în spirit național.

(Continuare în pag. a 5-a)

Pe scurt...

ION ȘI IOANA, DE ZIUA LOR

În România, ziua Sf. Ioan a fost sărbătorită de 1.700.000 de români, care poartă numele de Ion (1,4 milioane) sau Ioana (340.000). Acestora li se adaugă și persoanele ale căror nume sunt derivate, ceea ce ridică cifra sărbătorilor la circa 3 milioane.

EUROPA, PE ROMÂNEȘTE

Portalul Uniunii Europene (europa.eu) are acum și o variantă în limba română. Aici se pot găsi informații utile despre instituțiile comunitare, documentele necesare pentru călătorii și detalii legate de legislația europeană.

ROMÂNII, OPTIMIȘTI

Potrivit rezultatelor ultimului Eurobarometru, lansat de Reprezentanța Comisiei Europene în România, românii se alătură familiei europene păstrând o atitudine constantă de încredere în construcția europeană (67%) și sunt cei mai optimiști europeni: 30% consideră că, din punct de vedere economic, țara o va duce mai bine după următoarele 12 luni.

BRANUL, RĂMÂNE AL ROMÂNIEI

Consiliul Județean Brașov a decis să achiziționeze în rate obiectivul turistic de la prințul *Dominic de Habsburg*, astfel că autoritățile vor face un împrumut de tip leasing pe o perioadă de zece ani la o bancă austriacă, pentru a putea acoperi cele 60 de milioane de euro cerute de proprietar. Castelul a fost retrocedat anul trecut proprietarului de drept și este una dintre cele mai importante destinații turistice din România.

2007, CEL MAI CĂLDUROS

Vom avea cel mai călduros an de când există măsurători! Așa arată prognoza serviciilor meteo din Marea Britanie. Specialiștii spun că 2007 va fi torid din cauza încălzirii globale, care ne sufocă din ce în ce mai mult în ultima vreme.

ZĂPADĂ, NUMAI BUNĂ PENTRU SCHI

Pârțiile din România așteaptă schiorii cu zăpadă. Marți stratul de zăpadă a fost: Arieșeni – 20 cm; Poiana Brașov – 80 cm; Predeal – 60 cm; Bușteni – 60 cm; Păltiniș – 90 cm.

Cu cartea de identitate, liberi în Europa

(Urmare din pag. a 3-a)

În schimb, pașaportul este necesar pentru deplasarea în alte țări decât cele din spațiul european. Sigur că într-o primă fază chiar autoritățile române au avertizat cetățenii să aibă totuși și pașapoartele asupra lor până când polițiile de frontieră din țările europene se vor obișnui cu actul de identitate românesc, cu cartea de identitate. S-ar putea să fie și pierderi de pașapoarte.

Români la muncă

– *Ungaria a impus restricții pe piața muncii pentru cetățenii români și bulgari. Ce credeți, cine vor fi totuși persoanele care vor veni în Ungaria cu cartea de identitate?*

– Părerea mea este că va crește în anumită măsură turismul, mai ales în perioada de vară. Mulți cetățeni români din partea de vest a țării cunosc deja că și în Ungaria există niște stațiuni turistice cu ape termale, chiar la Julia sau Hajdúszoboszló. Dar și până acum a existat un turism serios dinspre partea română înspre partea maghiară. În ce privește venirea cetățenilor români pentru a munci aici, probabil că se va întâmpla și acest lucru, dar eu cred că mai degrabă vor veni vorbitori de limbă maghiară, cunoașterea limbii maghiare ajutându-i foarte mult în acest sens. Însă eu nu cred că va fi o venire în masă, pentru că și așa în momentul de față piața muncii din România are un deficit de forță de muncă, pentru că în jur de 2 milioane de români lucrează în Europa de vest, în special în Italia și Spania. Nu cred că ar trebui să existe o teamă în acest sens.

– *După ce, de exemplu, în această parte de sud-est a Ungariei, în județul Bichiș, există problema șomajului s-ar putea ca cetățenii maghiari să meargă la lucru în România, la Arad, Timișoara,*

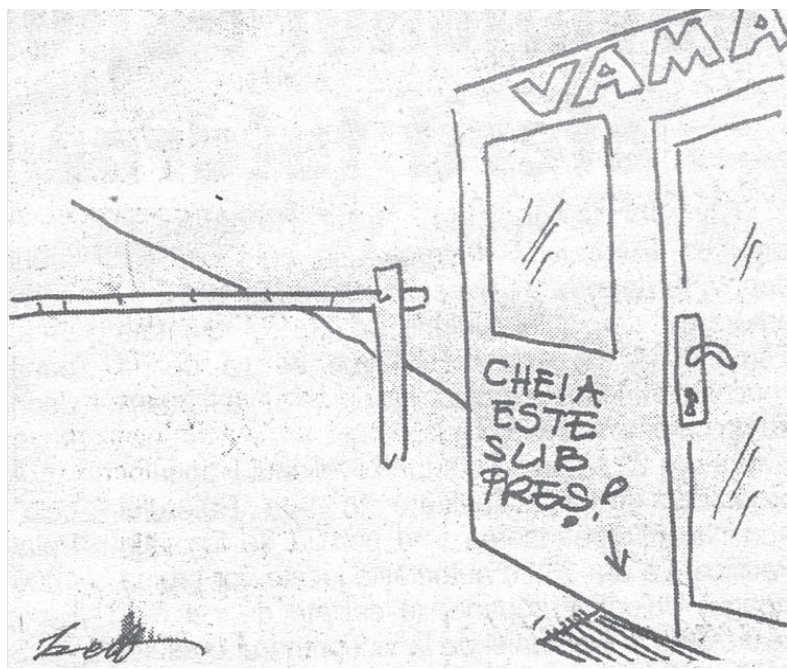
Oradea, unde, după cum ați spus, este un deficit de forță de muncă. Considerați posibil acest lucru?

– Îmi este greu să estimez ce se va întâmpla în acest sens. Un lucru este foarte clar: în România șomajul este destul de coborât și în special în partea de vest a României. Acest lucru poate fi un avantaj, dar din punct de vedere al angajatorilor este un dezavantaj, pentru că șomajul totuși creează o presiune și angajatorul are posibilitatea să aleagă. În situația în care șomajul este scăzut sau aproape inexistent, cum este într-unele dintre județele foarte dezvoltate din vest, pretențiile celor angajați sunt foarte mari fără a fi foarte bine pregătiți pe domeniul pe care lucrează. Ținând cont de acest lucru, că va fi o presiune spre creșterea salariilor, s-ar putea ca cetățeni din Ungaria, care nu-și găsesc de lucru aici, să se mute și să lucreze în România, mai ales dacă cunosc limba română. Nu cred însă că acesta ar fi un fenomen de masă. Dar în România este necesară forța de muncă. Re-

peț, sunt 2 milioane de români plecați și lipsa lor se resimte.

– *Ce așteaptă românii rămași acasă de la UE?*

– Sunt convins că majoritatea cetățenilor de rând așteaptă creșterea nivelului de trai. Acum sunt cetățeni mai realiști care știu că acest lucru nu se va realiza imediat, sunt cetățeni la care orizontul de așteptare a fost foarte mare tocmai în acest sens, și ar dori ca creșterea nivelului de trai să se vadă imediat. Părerea mea este că creșterea bunăstării va avea loc în viitor într-o perioadă de timp mai lungă, și se va face treptat. În schimb, românii vor beneficia de alte lucruri, în primul rând de o stabilitate, inclusiv politică, și mai ales posibilitatea cetățenilor de a se deplasa liber în Uniunea Europeană și a acelor cetățeni care până acum n-au putut face acest lucru. Cei 2 milioane de români sunt deja în Vest și ei vin acasă cu o altă mentalitate. Încet-încet această posibilitate de a călători în Vest va duce la europenizarea totală a românilor. Rita Pățaș

Minoritățile coordonate de Oficiul Primului Ministru

După festivitatea înmânării premiului „Pentru Minorități”, de la 19 decembrie, din Parlamentul de la Budapesta, *Gémesi Ferenc*, secretarul de stat de la Oficiul Primului Ministru s-a întâlnit cu președinții autoguvernărilor pe țară ale minorităților. Secretarul de stat responsabil cu relațiile externe și cu politica națională a informat președinții naționalităților că, de la 1 ianuarie 2007, problemele referitoare la minorități vor fi coordonate de Oficiul Primului Ministru, preluând aceste sarcini de la Oficiul pentru Minorități, care a fost desființat cu data de 31 decembrie 2006.

E. I.

Vremea compromisurilor pozitive (II)

(Urmare din pag. a 3-a)

Cronica, cu o apariție lunară, își poate păstra și demonstra viabilitatea prin o ușoară restructurare de profil, transformându-se într-o veritabilă publicație a vieții socio-politice a întregii comunități (știri, comentarii, relatări despre activitatea autoguvernărilor etc.), cuprinzând și un supliment istorico-cultural în limba maghiară pentru românii care din diverse motive nu cunosc în mod satisfăcător limba poporului din care s-au desprins odinioară. Îndeosebi bihoreni ar merita un ziar bilingv, la care ar colabora cu predilecție mulți intelectuali familiarizați cu valorile locale românești și conviețuirea celor două popoare. Cele două redacții ar putea fi integrate în mod firesc în Editura „Noi”, într-o instituție neatârnată însă, formând două secții aparte care se ajută reciproc. Centrul de documentare trebuie păstrat pentru a-și îndeplini funcția originală, de bază, de colectare și conservare a documentelor referitoare la viața și activitatea noastră culturală, instructiv-educativă și, nu în ultimul rând, de deservire a cercetătorilor de aici și din țările vecine, cu atât mai mult cu cât este în vecinătatea celei mai mari biblioteci românești din zonă. Și ce bine ar fi să creăm câteva locuri de muncă pentru tineri cu studii academice și universitare!

Asimilarea lingvistică a populației românești constituie cea mai sensibilă și dificilă problemă, cu repercusiuni îngrijorătoare pentru viitorul nostru, pe care nu știm să o tratăm în mod pozitiv, cu șansa de a încetini acest proces periculos. (Nu mă refer la electorii neromâni, cu care nu avem nimic comun, ei trebuie să rămână un balast al acelor care i-au mobilizat în scopuri egoiste.)

Este știut că una din trăsăturile românilor „băștinași” din Ungaria este ploconeala (după unii reticența sau politețea) față de unguri.

Când se adună la un loc zece români și un ungur, se trece numai decât la folosirea limbii maghiare, căci așa ne-am socializat, aceasta este cultura. Drept urmare, la ședințele Autoguvernării se vorbește ungurește pentru că sunt prezenți și câțiva membri care nu știu românește. Problema este arhicunoscută. Soluția nu poate fi marginalizarea sau subminarea acelor care nu mai vorbesc limba, dar se definesc ca români și după origine sunt într-adevăr români, respectiv și-au păstrat și religia. Să ne gândim, de pildă, la familiile mixte sau la familiile în care părinții se adresează copiilor românește, ei răspund ungurește. În cazul celor mici ai șansa de a-i deprinde cu vorba românească, în cazul adulților însă nu prea. Ce-i de făcut? Cu adoptarea unei atitudini echitabile, de ce nu oferim pentru fiecare posibilități de conversare și discuții în limba pe care o stăpânește mai bine? Oricât de stranie pare modalitatea de rezolvare a problemei ridicate, semntarul acestor rânduri, de exemplu, ar asigura, în cadrul Autoguvernării Românilor din Ungaria, un tratament aparte, dar corect și adecvat, pentru ca românii de limbă maghiară să-și poată cunoaște tradițiile și trecutul în limba pe care o vorbesc, fără ca să deranjeze pe vorbitorii de limbă română, iar ei să fie supuși unor torturi umilitoare. (Nu am văzut cu toții pe vicepreședintele bihorean chinându-se în fața microfonului să formuleze câteva propoziții în limba română)? De ce bihoreni nu ar putea avea un buget al lor și un conducător, un vicepreședinte, să zicem. Cum au putut funcționa social-democrații români din Budapesta ca o grupare independentă în cadrul Partidului Social-democrat din Ungaria (sfârșitul secolului XIX – începutul secolului XX) fără nici o dificultate? Un mijloc util de manifestare al bihorenilor ar putea fi suplimentul

ziarului la care ne-am referit mai sus. De ce să perpetuăm greșeala pe care o fac multe comunități care, de dragul câtorva unguri, maghiarizează elementele românești, în loc să facă o separare corectă fără vătămarea sau știrbirea prestigiului celuilalt. (Vezi, de pildă, cazul românilor bapțiști din Chitighaz, care de mult s-ar fi putut separa fără nici un conflict și supărări.)

Cele mai multe polemici au fost generate de structura prea centralizată a Autoguvernării Românilor din Ungaria (ARU). Asta pentru că a fost concepută după principii care au servit interese particulare și nu comunitare. Drept consecință, noua structură trebuie axată pe interesele celor mai viabile comunități, făcând posibilă și, totodată, obligând la colaborare grupările până acum dezbinate. În cadrul unei structuri descentralizate și divizate după competențe profesionale, ARU ar trebui să devină, în primul rând, un centru coordonator, preponderent politico-administrativ, punând accentul pe asigurarea condițiilor politice și financiare. Activitățile profesionale ar fi desfășurate în cadrul instituțiilor înființate pentru aceste scopuri (învățământ, cultură, activitate editorială, presă, cercetare științifică etc.), dar finanțate în mod decent de la buget. Se spune că banul strică treaba. Într-adevăr, numărul mare al liderilor plătiți lunar a iritat opinia publică. Fondurile primite de la bugetul statului trebuie puse la dispoziția adevăraților destinatari, comunităților românești, astfel liderii noștri nu și vor putea legitima dreptul la existență a noii instituții. O fi ea legală, dar nu și legitimă, perpetuând conflictele.

Chintesența păstrării identității noastre are mai mulți piloni, cei determinanți sunt confesiunile, școlile, presa și, evident, cultivarea tradițiilor culturale, căci o naționalitate numai prin cultură poate supraviețui. Spre acestea ar trebui să ne reîntoarcem, cu competență profesională și tragere de inimă. Altminteri, ce rost ar avea să participi la înființarea unei noi autoguvernări, la întemeierea unei mori care nu macină decât grâul proprietarului? Este, poate, ultima mea întrebare retorică. „Promisiunea” că șefii noștri, care au toate șansele să-și păstreze pozițiile pe care le dețin, au de gând să meargă și în viitor pe calea de până acum, nu constituie un act de încurajare.

Oricum, cei din „opoziție” nu au decât să mediteze asupra situației noastre deplorabile și să ia măsurile necesare, căci navigare necesse est.

Gh. Petrușan

Pe scurt...

MICHERECHI

Școala generală a câștigat prin concurs 720 de mii de forinți, din care a fost cumpărat un calculator și materiale auxiliare pe compact discuri.

JULA

Orașul balnear va găzdui cea de-a IV-a ediție a Carnavalului Renascentist, care se va desfășura în perioada 9-11 februarie. Concerte, dansuri, defilări și expoziții vor aștepta toate generațiile la carnavalul care se va desfășura în diverse spații ale orașului.

BUDAPESTA

Românii din Capitală se pregătesc de primul bal românesc din Budapesta. Data probabilă este: 10 februarie 2007. Despre locul balului se poartă încă tratative.

BĂTANIA

Pe 9 ianuarie a avut loc predarea tehnică a Grădiniței românești din Bătănia. Cam peste două luni, după procedurile necesare și după amenajarea spațiului cu mobilier a vechii clădiri a școlii, copilașii români vor lua în posesie grădinița modificată și renovată.

JULA

Cu ocazia Zilei poetului național Mihai Eminescu, conducerea Școlii generale și Liceului „Nicolae Bălcescu” organizează un recital de poezii. Manifestarea literară va avea loc pe 15 ianuarie și vor participa profesorii și elevii școlii.

BĂTANIA

Școala românească organizează un concurs de recitare în cinstea lui Mihai Eminescu. În cadrul programului va fi aranjat un panou eminescian, corul școlii va cânta cântece pe versurile lui Eminescu iar concurenții vor recita poezii de ale poetului național român.

MICHERECHI

În urma decesului consilierului dr. Gheorghe Ruja, autoguvernarea locală s-a întregit cu un nou membru, în persoana profesorului Gheorghe Netea, iar al cincilea membru în autoguvernarea românească este Tiberiu Iuhas.

Ca urmare a schimbării grilei de emisie a Televiziunii Maghiare, de la începutul acestui an, Emisiunea în Limba Română a Televiziunii Maghiare se difuzează cu o jumătate de oră mai devreme. Astfel, Ecranul nostru poate fi văzut în fiecare miercuri, de la ora 13.00, pe canalul 1 al postului public, iar reluarea are loc vineri, de la ora 10.35, pe programul 2 al Televiziunii Maghiare. Vă așteptăm în fața micilor ecrane!

El mi-e mângâierea, El mi-e nădejdea...

Emilia Cioca, născută Otlăcan, este o femeie în vârstă de 86 de ani. Ea s-a născut la Cenadul Unguresc, iar mai târziu a ajuns la Chitighaz, unde s-a căsătorit și și-a întemeiat familia. Din anul 1978 stă la Jula, unde și-a cumpărat împreună cu soțul o casă frumoasă. De anul trecut este văduvă și trăiește singură, deoarece cei trei copii ai săi sunt toți la casele lor, doi dintre ei s-au dus în străinătate și trăiesc în Canada. Doamna Emilia este o mamă devotată, o prietenă iubitoare, o slujitoare credincioasă a Domnului. Rămasă singură își plânge cu lacrimi de văduvie singurătatea și neputința, dar ca mamă își găsește puterea de a-și continua viața în dragostea pentru Dumnezeu și în dragostea pe care le-o poartă copiilor săi. Doamna Emilia mi-a povestit despre viață, familie, greutățile și bucuriile bătrâneții.

Tineretea

– M-am născut în anul 1920, la Cenadul Unguresc, și am învățat la școala creștină ortodoxă. Mi-a plăcut mult să învăț acolo, săptămânal am avut o zi de religie. Am avut un preot „alduit” de Dumnezeu, parcă cu pumnii voia să bage în noi cunoștințele despre Dumnezeu. Ne-a învățat din Biblie și noi o trebuit să știm fără carte să spunem în fiecare zi ce a făcut Dumnezeu, cum a creat lumea, cum a creat omul. A trebuit să știm pentru ce suntem dați afară din Rai. Dumnezeu ne-a rânduit să trăim în Eden, să trăim fără griji, fără nevoi, fără lipsuri, numai că omul nu a ascultat și nu a primit porunca lui Dumnezeu. Așa am căzut afară din Rai și pentru asta trebuie să muncim din greu ca să ne câștigăm pâinea cea de toate zilele.

Căutând biserica regulat și învățând lucrurile biblice, mi-a plăcut să merg din ce în ce mai mult. Duminica mergeam la biserică, pentru că pe vremea aceea era obligatoriu copiilor să cântam și în cor. Fetele cântau sopran, iar băieții alt. Duminica după-masă fetele ne adunam în grădina bisericii, unde ne jucam până la ora patru, când intram în biserică la slujba de vecernie. Îmi aduc aminte că într-o duminică am fost tare supărată. Nu știu de ce! Tata mă îndemna să merg la biserică pentru că după ce intram în grădina bisericii, cantorul încuia poarta grădinii să nu ne tulbure alți copii. Mama și bunica mă chemau să merg cu ele la rudenii, dar nu am vrut să merg nicăieri.

Bunicul chiar se îmbră-

ca să meargă la adunarea baptistă, la ora de rugăciune, îmi zise: „Hai, vino tu cu moșu!” În acea clipă m-am îmbrăcat și m-am dus... La adunarea baptistă era școală duminicală. Învățătorul m-a chemat să merg între copii, dar eu nu puteam. Nu știam să mă rog ca ei, dar mi-au pus în mână Biblia. Lecția a fost de la Ioan 3:16, și cuvântul de aur a fost: „Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru că oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viața vecinică.” „Cuvântul de aur” trebuia spus fără carte, dar eu nu știam și mi-au dat să-l citesc. M-a impresionat mult acea școală duminicală și în duminica următoare m-am dus din nou, mai târziu regulat. Învățătorul m-a cerut la rugăciune. Am plâns... N-am știut să mă rog... Copiii se rugau cu cuvintele lor, dar eu nu am știut și mi-au șoptit să zic Tatăl nostru. Asta m-a ajutat mult și nu am rămas mută. Când am ieșit afară de acolo, am mers acasă

tot plângând și i-am zis mamei: „Nu m-ai învățat să mă rog!”. Am știut eu Tatăl nostru, dar mai mult nu. Participam des la ora de învățătură și frații m-au primit printre ei. Mă simțeam așa de bine acolo că am vrut îndată să mă botez, dar a trebuit să-i cer îngăduință preotului. Am avut un preot foarte bun și credincios și l-am prețuit și cinstit mult. Bineînțeles că preotul nu mi-a îngăduit să mă botez la biserica baptistă pentru că eram prea tânără, aveam numai 12 ani. Trei ani de zile am plâns pentru asta și la vârsta de 15 ani mi-au dat voie să mă botez.

Nu sunt în stare să mulțumesc Domnului pentru faptul că m-a chemat la El și de-atunci El e Păstorul meu bun. În El mi-e mângâierea, în El mi-e ajutorul și El e nădejdea mea.

Familia

– Pe soțul meu l-am cunoscut la biserică, venise la Cenad la adunare, el s-a născut la Chitighaz, unde am și locuit mai târziu până în anul 1978. Dumnezeu mi l-a adus în cale pentru că aceea am cerut Domnului să-mi dea un soț bun, care crede în El. Dumnezeu alduitu ne-o ajutat să trăim laolaltă 66 de ani, ani pe care i-am petrecut în pace, în liniște și bucurie și ne-a dăruit trei băieți, *Mihai, Ștefan și Aurel*, iar mai mult decât atât, toți copiii noștri sunt credincioși.

După moartea soțului meu mă gândesc mult la aceea că Dumnezeu atâtea m-a iubit de mult de mi-a dat așa un bărbat bun cum a fost soțul meu și care cu toată inima și cu tot sufletul lui a crezut în Dumnezeu, și și-a dat silința să-L

slujească cu toată puterea până la moarte. Acum, de când el a trecut, așa de mult doresc să ajung și eu la odihnă. Nu demult am găsit în cărțile lui o scrisoare. (Cu ochii plini de lacrimi mi-a cerut îngăduința să mi-o citească.)

„Scumpă este înaintea Domnului moartea celor iubiți de El”. „Căci nu vei lăsa sufletul meu în locuința morților, nu vei îngădui ca prea iubitul meu să vadă putrezirea”. Psalmul 16:10

Bucuriile bătrâneții

– Un necaz mare am avut eu și soțul meu, când ne-au plecat copiii în Canada, cel mai mare Mihai și cel mai mic Aurel. Noi am știut că pleacă într-o excursie în Iugoslavia. I-am petrecut la gară, dar nu am știut nimic de planurile lor. După o săptămână de zile am primit înștiințare că nu vin acasă pentru că au trecut mai departe. Au plâns amarnic a fost atunci la noi în casă. Tăticul lor plângea să nu-l vad eu, eu plângeam să nu mă vadă el. În Canada am avut o verișoară de-a tatălui meu și, după sărbătorile de Crăciun a acelui an, am aflat că au ajuns copiii la ea. A fost tare greu să mă obișnuiesc cu gândul că sunt așa de departe, dar acum toți sunt la casele lor, cu familiile lor și știu că sunt bine, nu duc lipsă de nimic. Eu am fost de trei ori la ei în Canada, iar tăticul lor a fost de șapte ori. Mihai, fiul nostru mai mare, are soție româncă și au un fiu, iar Aurel are trei copii, anul acesta i s-au căsătorit doi. Copiii lui Aurel au învățat în Canada la școala creștină, știu românește și umblă la biserică românească. Doi dintre ei sunt profesori la școală creștină. Băiatul predă la 130 de copii, iar fata e în Florida și, pentru că acolo sunt mai puțini români, nu are numai 13 copii.

Acum am rămas singură, duc dorul copiilor, dar știu că ei sunt bine cu familiile lor. Ștefan, băiatul meu mijlociu, mă ajută mult, dar pe lângă casă îmi fac eu treaba așa cum pot. Sunt bătrână. Fără greutate nu merge nimic, dar cu Domnul vom birui.

Anca Liana Crișan

Rugăciunea, plugăria sufletului

Un pustnic numește rugăciunea: „Plugăria sufletului”. Potrivită este asemănarea aceasta, de vreme ce numai prin rugăciune îndurarea lui Dumnezeu desțenește sufletele noastre și numai printr-înșă milostivirea cerescului Părinte rouează uscăciunea inimilor omenesti și odrășlește, din pământul lor, lanuri cu bune roade. Despre negrita ei putere și nespul ei folos, un alt pustnic zice: „Precum vederea este mai mare decât toate simțurile, așa și rugăciunea este mai mare decât toate faptele bune”, vrând să spună prin aceste graiuri că numai cel ce se roagă poate să aibă și fapte bune.

Dar, pentru că rugăciunea ta să fie rug de foc, ce urcă de la pământ la cer, și ca să audă Domnul Dumnezeu glasul rugăciunii tale în zi și în noapte, la vreme de primejdie și de boală, la lucrul și la neputința ta, precum și la orice trebuință, se cuvine să faci rugăciunea într-un acest chip:

Cu lacrimi de pocăință și cu zdrobire de cuget, după cuvântul care zice: „Dă-mi lacrimi să mă pocăiesc”;

Cu duhul umilit, cu inima înfrântă și smerită, așa cum se ruga prorocul David, cântând: „...duhul umilit, inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi”;

Cu nebiruită și neobosită nădejde, căci așa spune Mântuitorul: „Toate câte cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați și primit, și le veți avea” (Mc. 11, 24);

Cu nespurcate buze, adică să nu ceri lui Dumnezeu cele ce sunt spre răul tău și al aproapelui, fiindcă atunci rugăciunea ta se prefăce într-un păcat;

Cu neîncetare, după porunca Mântuitorului care ne îndeamnă: „Neîncetat vă rugați”.

Și astfel rugându-vă, se vor da vouă toate și se vor umple inimile și casele voastre de umtdelemn al bucuriei, de duhovnicească alifie a vindecărilor, de roua mântuirii veșnice, de grâu, de vin și de toate bunătățile cele de pe pământ și cele din ceruri.

Și să mai știi și acestea frate: Pentru marile și grelele trebuințe, mergi la biserică și la preoții ei, ca să se roage pentru tine, căci aceia au plinirea tuturor bucuriilor.

Rugăciunea Sfântului Vasile cel Mare

Știu, Doamne, că cu nevrednicie mă împărtășesc cu preacurat Trupul Tău, și cu scump Sângele Tău, și sunt vinovat, și osânda îmi mănânc și-mi beau, nesocotind Trupul și Sângele Tău, al Cristosului și Dumnezeului meu; ci într-un îndurările Tale nădăjduind, mă apropiu la Tine, cea ce ai zis: Cel ce mănâncă Trupul meu, și bea Sângele Meu, rămâne în Mine, și Eu în el.

Îndură-Te deci spre mine, Doamne, și nu mă da spre batjocură pe mine păcătosul, ci fă cu mine după mila Ta; și să-mi fie mie Sfintele acestea, spre vindecare, și curățire, și luminare, și pază, și mântuire, și spre sfințirea sufletului și a trupului; spre depărtarea a toată nălucirea și fapta vicleană, și lucrarea diavolească ce se lucrează cu dinadinsul întru mădularile mele; spre îndrăznirea către Tine și spre iubirea Ta; spre îndreptarea vieții și spre întărire; spre adăugarea virtuții și a desăvârșirii; spre împlinirea poruncilor; spre împărtășirea cu Sfântul Duh; spre merindea vieții veșnice, și spre răspuns bine primit la înfricoșata judecata Ta, iară nu spre judecată, sau spre osândă.

Amin.

Românii din Budapesta, uniți de sfintele sărbători

În duminica de 17 decembrie, la invitația parohiei ortodoxe române din Budapesta, credincioșii comunității grecești din str. Váci au putut participa la împreună slujire a celor doi preoți parohi, *Marius Maghiaru* și *Kalota József*. După Sfânta Liturghie, copiii au primit cadouri de la Moș Nicolae. Întâlnirea celor două comunități ortodoxe s-a încheiat cu o agapă de mâncăruri de post, oferită de Asociația Doamnelor Ortodoxe Române din Budapesta.

În ziua praznicului Nașterii Domnului, participanții la Sfânta Liturghie au fost invitați la o agapă oferită de Autogovernarea Română din sectorul XI.

Slujbele din ziua Anului Nou au fost închinare și aderării României la Uniunea Europeană. Liturghia lui Vasile cel Mare a fost urmată de citirea tradițională a molitvelor marelui ierarh, după care a urmat o slujbă de Te Deum. Preotul paroh *Marius Maghiaru* în cuvântarea sa a vorbit despre necesitatea contribuției individuale atât în cazul sacramentelor dumnezeiești cât și pentru binele societății, iar amba-

sadorul României, doamna *Irina Comaroschi*, prezență la slujba de Anul Nou, a accentuat importanța solidarității umane. La agapa oferită de Ambasada României și Parohia Ortodoxă

xă Română din Budapesta cei prezenți au închinat un pahar de șampanie pentru evenimentul istoric al aderării României la marea familie europeană.

M.M.

Zorica Lațcu Teodosia

Crucile

*Înspre tărâmul celălalt,
E loc închis cu gard înalt;
Dar am văzut, printre uluci,
Atâtea cruci,*

atâtea cruci...

*Părea tot locul țințirim,
Păzit cu zbor de Heruvim,
Cu cruci de piatră,*

albe, mari,

Cu cruci de brad

și de stejar.

*Și cruci de-argint și de oțel
Cerneau lumina peste el,
Iar cruci de aur și de fier
Sclipeau*

ca semnele pe cer.

*Atâtea cruci mi s-au părut
Că toate una s-au făcut.
O cruce mare strălucă,
Sub greul ei un om zăcea.
Tu cum de poți*

să le mai duci,

Atâtea cruci,

atâtea cruci?...

Cu iordanul, la Apateu

Este o tradiție ca la Apateu, în 2 ianuarie, preotul ortodox să sfințească casele credincioșilor. Anul acesta părintele *Origen Sabău*, care de zece ani duce mai departe această tradiție a apatenilor creștini ortodocși, a doua zi de an nou a început sfințitul caselor însoțit de cantorul *Ioan Blaga* și trei dieci: *David Sáfrány*, *Petru Czencz* și *Dorian Sabău*. Cu această ocazie, preotul are posibilitatea de a se apropia mai mult de credincioși și de a le cunoaște mai bine familiile.

J.V.

Știați că?

... filmul realizat de către regizorul Radu Mihăileanu *Va, vist et deviens* a fost distins, în anul 2006, cu un Premiu Cezar pentru cel mai bun scenariu original?

... ceasul de buzunar a fost inventat în jurul anului 1500 de către Peter Henlein din Nürnberg, Germania?

... prima expoziție personală a pictorului Gheorghe Petrașcu a avut loc la Ateneul Român în 1900, unde a fost remarcat de scriitorii Barbu Delavrancea și Alexandru Vlahuță, care i-au cumpărat câte o lucrare?

... steaua cea mai apropiată de sistemul nostru solar, numită Proxima Centauri este la o distanță de circa patru ani lumină?

... păsările au inima mai mare și mai puternică decât un mamifer de aceeași mărime?

... Marea Neagră este un rest din Marea Sarmatică care cu 50 de milioane de ani în urmă se întindea din centrul Asiei și până în centrul Europei?

... în timpul vieții, Mihai Eminescu a publicat un singur volum, *Poezii* (1883), volum îngrijit de criticul Titu Maiorescu.

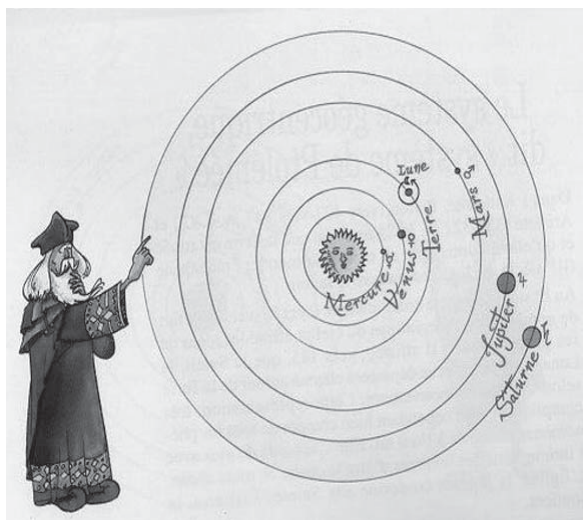
... denumirea de dinozaur – care înseamnă în grecește „șopărlă înfiorătoare” – a fost folosită pentru prima dată de către dr. Richard Owen, în anul 1841?

... Vulcanii noroioși, situați în Subcarpații de Curbură, jud. Buzău, sunt o rezervație naturală unică în Europa?

... în 1895 a fost inaugurat podul de la Cernavodă, proiectat și construit de Anghel Saligny, la acea vreme cel mai lung pod din Europa?

... cel mai vechi document scris în limba română este *Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung*; ea datează din anul 1521 și este scrisă cu alfabetul chirilic?

... în anul 1616, închiziția interzice opera lui Copernic considerând-o „eretă”?

... scriitorul Camil Petrescu, pasionat de fotbal, semna cronicile sportive sub pseudonimul N. Grămătic?

... pe vârful Everest, apa fierbe la numai 69°C pentru că presiunea aerului este mai mică?

... aportul nutrițional recomandat de vitamina C pentru un adult este de 60-100 miligrame pe zi? Pentru fumători este recomandat un aport crescut?

... romanii numeau orele dinaintea amiezii ante meridiem și cele de după-amiază post meridiem?

... erele geologice ale istoriei Pământului sunt: precambrian, cambrian, ordovician, silurian, devonian, carbonifer, permian, triasic, jurasic, cretacic, era terțiară și era cuaternară?

... un sonet are 14 rânduri?

MARI GÂNDITORI
AI LUMIIBenedict
Spinoza
1632-1677

Există doar o singură substanță și noi o putem concepe ca fiind Dumnezeu sau Natura

Natura, există în sine, este concepută prin sine, își este propria cauză și se definește prin sine. Totul în univers face parte din Dumnezeu și tot ceea ce se întâmplă este în mod necesar parte a expresiei naturii divine. Drept rezultat, această concepție panteistă înlătură liberul arbitru din paleta acțiunilor umane. La urma urmei, dacă ființele umane fac parte din realitatea divină, nu mai rămâne loc pentru acțiuni cauzale independente. Spinoza este foarte mulțumit de această concluzie, fiind un determinist convins: „experiența ne arată clar că oamenii se consideră liberi doar pentru că sunt conștienți de acțiunile lor dar nu și de cauzele ce determină aceste acțiuni; mai mult, e limpede că dictatele minții sunt pur și simplu un alt nume pentru dorințele ce variază în funcție de diferitele stări ale corpului”.

Cu toate acestea, Spinoza găsește o cale de a face loc unui soi de libertate, deși aceasta nu este în genul celor cu care s-au obișnuit filosofii. Fiecare individ, spune el, este o concentrare restrânsă a atributelor realității, mai exact, un cvasiindivid, din moment ce singura entitate individuală adevărată este universul în totalitatea sa. Atâta timp cât cvasi-indi-

vidul este condus de sentimentele sale, el nu este liber și poate dobândi doar o înțelegere limitată. Pentru a se elibera, el trebuie, prin intermediul reflecției raționale, să înțeleagă lanțul causal extins care înlanțuie toate lucrurile într-un tot unitar. A deveni conștient de totalitatea universului înseamnă a te elibera, nu de determinismul causal, ci de ignoranța asupra propriei naturi adevărate.

Ce se poate spune atunci despre ticăloșie, păcat și răutate? Din moment ce totul este integrat unei singure realități, nu există ceva de genul răutății din perspectiva întregului – „sub specie aeternitatis” (din perspectiva eternității). Aparența unui lucru ca fiind rău ține de faptul că noi avem o înțelegere fragmentată, neputând discerne lanțul causal ce face din toate evenimentele o parte necesară a realității divine. Deși la acea vreme a fost considerată șocantă, această afirmație reflectă același sentiment exprimat de acei creștini care îndură cu stoicism persecuțiile, afirmând că „necunoscute sunt căile Domnului” și că „noi nu trebuie să cercetăm căile Sale”. Bineînțeles, pentru Spinoza a cerceta este exact ceea ce trebuie să facem pentru a ne câștiga libertatea.

În mod surprinzător, filosofia sa este atât mistică, rațională, cât și teistă. Cu toate acestea, el a fost excomunicat de comunitatea evreiască din pricina vederilor sale, acuzat de ateism de către creștini, și declarat a avea o influență atât de malefică încât la un moment dat cărțile sale au fost arse în public. Leibniz, care îi datorează atât de mult, nu va recunoaște decât foarte rar influența lui Spinoza. În ciuda rigorii și integrării operei sale, Spinoza rămâne unul dintre cel mai puțin studiați și recunoscuți filosofi raționaliști.

Ideea centrală în filosofia sa este, ca și la Parmenide, aceea că totul în univers este Unul. Există o singură substanță și noi o putem concepe ca fiind Dumnezeu sau Natura. Această substanță are un număr infinit de attribute, dar omul, caracterizat de finitudine, poate percepe doar două dintre ele, anume gândirea și spiritul. Spre deosebire de Descartes, care considera că mintea și trupul sunt două lucruri distincte, Spinoza afirmă că acestea sunt doar modalități diferite de a concepe aceeași realitate. Această realitate, înțeleasă ca Dumnezeu sau

GHID INTERNET

Ce este Internetul?

Internetul este o rețea imensă de computere interconectate la nivel mondial. Se vorbește neîncetat despre el și i se face permanent reclamă. Serviciile de Internet, cum ar fi poșta electronică sau navigarea on-line, reprezintă o parte importantă a vieții multor oameni, la școală, la muncă sau acasă. La nivel mondial există peste două sute de milioane de utilizatori de Internet, alte milioane conectându-se în fiecare lună.

De ce avem nevoie de Internet?

Internetul reprezintă o modalitate revoluționară de a comunica, fie cu cineva anume, fie cu mai multe persoane deodată. Indiferent dacă vrei să îți legătura cu prietenii și familia, dacă vrei să găsești informații legate de tot felul de lucruri, dacă vrei doar să intri în contact cu oameni care au aceleași interese sau dacă vrei să le povestești altora despre tine sau despre locul tău de muncă – Internetul te va ajuta.

Ce găsim pe Internet?

Internetul este util mai ales pentru:

Poșta electronică (e-mail) – o metodă de a trimite mesaje unei persoane sau unui grup. Adresele de e-mail pot fi recunoscute cu ușurință deoarece conțin mereu caracterul @ („at”, sau pe românește: a cu coadă de maimuță ☺).

Listele de discuții – cu ajutorul lor, oamenii schimbă idei sau informații, trimițându-și e-mail-uri.

Grupurile de știri (newsgroups) – altă modalitate de a schimba păreri, care seamănă, mai degrabă cu niște aviziere publice pe care orice navigator le poate citi.

World Wide Web – uriașe „magazii” de informații, incluzând texte, poze, sunete și fișiere video, la care oricine poate avea acces de la un computer conectat la Internet. Caracterul distinctiv al unei adrese de pe web e dat de literalele <http://www> sau www.

Chat – a fi „pe chat” e ca și cum ai avea o conversație scriind întrebări și răspunsuri. Poți „intra pe chat” ca să vorbești cu prietenii tăi sau pentru a întâlni necunoscuți, inclusiv celebrități.

Ce computer îmi trebuie?

Dacă te gândești să îți cumperi un computer nou pentru a te conecta la Internet, vei găsi detalii despre ceea ce îți trebuie. Serialul nostru, pe care-l începem acum, se adresează în special celor care utilizează un PC de acasă, cu sistem de operare Microsoft® Windows® '95 sau superior, incluzând Microsoft® Internet Explorer. Totuși, sfaturile și informațiile pe care vi le vom da vor fi folosite oricui vrea să navigheze pe Internet, indiferent de calculatorul său.

Olimpiada școlară la limba română

Mărti, 9 ianuarie, la Centrul Cultural Românesc din Iula s-a desfășurat olimpiada la limba și literatura română, proba în scris, cunoscută sub numele de OKTV. Anul acesta s-au înscris la olimpiadă 19 elevi din clasele 11 și 12 ale Liceului „Nicolae Bălcescu” din Iula. Cei care vor reuși să obțină punctajul necesar, vor merge mai departe la proba orală, care va avea loc în primăvară. La fel ca în anii precedenți, elevii care vor câștiga și proba orală vor fi scutiți de bacalaureatul la limba română. Profesoarele care au pregătit copiii pentru olimpiadă sunt *Stela Nicula Macchour*, *Elena Olteanu* și *Ana Radici Repisky*.

A.L.Crișan

Burse maghiare pentru studii în România

Comisia Maghiară de Burse a publicat și în acest an burse pentru studii universitare și doctorate în străinătate, astfel și în România. Pentru studii universitare își pot înainta dosarele liceeni care își vor începe studiile universitare în România în toamna anului curent și care au fost admiși la o universitate din Ungaria, echivalentă cu cea

din România. Mai pot concura pentru bursa de 200 de dolari la lună studenți care au încheiat deja cu succes 2 semestre în România. Bursa se acordă pentru 5 tineri.

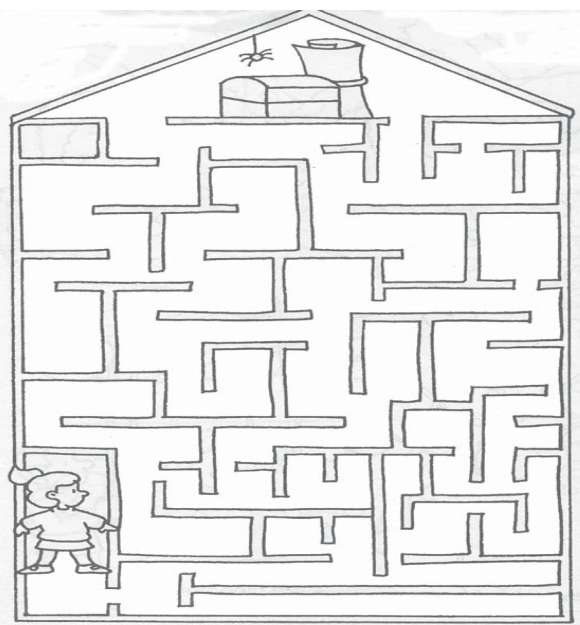
În ce privește cele cinci burse de 360 de dolari/lună pentru studii de doctorat, își pot înainta dosarul absolvenții ai universităților și facultăților.

Termenul înaintării dosarelor este 1 martie 2007, la adresa Comisiei Maghiare de Burse, cu sediu la Budapesta.

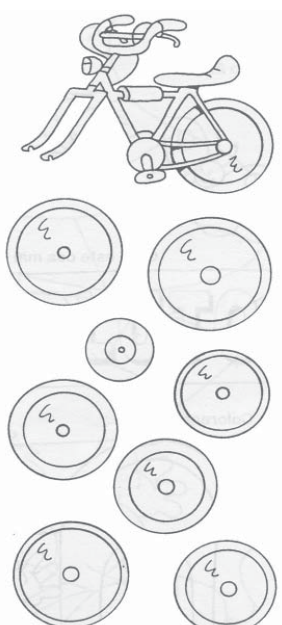
Informații suplimentare se pot afla pe site-ul www.scholarship.hu și la numărul de telefon 06/1/422-0678. Referențial pe aceste probleme este *Móhr Katalin*.

Rita Păcaș

COLȚUL PREȘCOLARILOR

Ajută-mă să găsesc drumul pentru a ajunge în pod!

Această bicicletă și-a pierdut o roată. Pe care?

„Memorialul durerii”, un serial despre victimele comunismului românesc

Prin organizarea Institutului Cultural Român din Budapesta, Lucia Hossu Longin, realizatoare a Televiziunii Române, a vizitat comunitatea românilor din Ungaria. Pe 12 decembrie, doamna Hossu a întâlnit publicul din Budapesta, prezentând un episod din „Memorialul durerii”, episodul „Mișcarea studenților români în 1956”, iar pe 13 decembrie a fost invitată la Micherechi. La Biserica Baptistă din Micherechi, Institutul Cultural Român (în frunte cu directorul Brîndușa Armanca) și Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a organizat o serată intitulată „Mari români: Wurmbrand”. La întâlnirile din Ungaria a participat și regizorul Dan Necșulea, producătorul filmului despre pastorul Wurmbrand.

Patimile românilor

În perioada comunistă, în închisorile din România a existat prigonire religioasă. Au fost oameni care au suferit pentru credința lor, orice lucru legat de credință era interzis. Însă despre suferințele deținuților politici se știa prea puțin. În 1990, Lucia Hossu Longin,

realizatoare a TVR, a început un serial intitulat „Memorialul durerii” pentru a prezenta românilor patimile semenilor lor în cei 50 de ani de comunism. Despre realizarea serialului „Memorialul durerii”, care a ajuns la 160 de episoade, am stat de vorbă cu doamna Hossu Longin.

– Cum ați ajuns să realizați serialul „Memorialul durerii”?

– În anul 1991 a venit o delegație de jurnaliști elvețieni în România să facă un film despre detenția politică. Am mers cu acea delegație invitată de Parlamentul României în țară și cu acest prilej a fost și un grup de deținuți politici care ne-au însoțit și în mașina cu care am călătorit la diferite închisori, am ascultat tot felul de istorii, povești, evocări și mi-am dat seama că este un teritoriu necunoscut de către noi. Nu se știa cât de amplă a fost represiunea în România, câte închisori au fost, câți oameni au fost închiși. În timp ce colegii noștri elvețieni au făcut un film, eu am propus să fa-

cem un serial. Nu am bănuțit atunci că serialul va fi de o cursă atât de lungă, că va conține atâtea episoade. Pe parcurs mi-am dat seama că acesta este un teritoriu necunoscut și că aici avem efectiv de lucru cu memoria. Din clipa aceea am fost aleasă să fac acest prim reportaj, dar după aceea alegerea mi-a aparținut, în sensul că am decis să fac acest serial. A fost greu la început, am avut opreliști de tot felul, în sensul că se dorea ca acest serial istoric să fie datat între 1945 și anul 1964, când au ieșit din pușcărie deținuții politici, când a fost cea mai mare eliberare după evenimentele internaționale, după destinderea internațională. Dar nu a fost așa. Eu doream să-l fac până în 1989, pentru că între timp auzisem căți opozanți ai regimului Ceaușescu au fost în închisori, câți oameni au avut de suferit. Așa am ajuns să fac filmul, să conțină episoade până în anul 1964, și după aceea am făcut o serie nouă. În cadrul „Memorialului durerii” am făcut o serie cu „Memorialul Bucureștiului”, de exemplu biserici demolate și mutate din locurile lor și seria

de dizidenți, de opozanți ai regimului Ceaușescu. Așadar am făcut filme despre Doina Cornea, Paul Goma, Radu Filipescu, despre 15 noiembrie 1987 etc.

Mișcările studențești

– Pe 12 decembrie v-ați întâlnit și cu publicul din Budapesta. Cum v-ați pregătit pentru această întâlnire cu românii din capitala Ungariei?

– Am ales unul dintre filmele din serialul nostru, „Mișcările studențești din anul 1956 din România”, în semn de fraternitate, de solidaritate cu Revoluția din Ungaria. Noi am făcut un episod despre Timișoara, din centrul universitar Timișoara, care în octombrie 1956 au avut cea mai mare mișcare deschisă. Pe 30 octombrie, pur și simplu, s-au adunat peste 3000 de studenți în sala de cantină a Facultății de Mecanică a Institutului Politehnic. Au venit și alți studenți de la alte facultăți. Au făcut un program de revendicări în care cereau rușii afară din țară, scoaterea marxismului din programa școlară și universitară, autonomie universitară și se refereau și la revendicări cu caracter social-politic.

(Urmare în pag. a 11-a)

„Acesta este primul premiu din viața mea”

A devenit deja o tradiție ca înaintea Crăciunului, Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național a județului Arad, România, să acorde Premiile Patrimoniului Cultural Național. Pentru al doilea an, direcția arădană a onorat cu acest premiu și un român din Ungaria. În 2005 a fost distinsă cercetătoarea Emilia Martin, directoarea Muzeului Erkel din Jula, iar în anul 2006 Maria Pilan Kalcsó din Chitighaz. Președinta Asociației Gastronomice a Românilor din Ungaria a primit de la directorul Adrian Șimon Premiul pentru „Salvarea și valorificarea patrimoniului imaterial al românilor din Ungaria”.

– Ce ați simțit când ați primit acest premiu?

– Acest premiu a fost o surpriză dublă pentru mine. În primul rând, pentru că nu am fost premiată niciodată în viața mea cu nimic, și în al doilea rând pentru faptul că mi s-a acordat din partea Direcției pentru Cultură din Arad o asemenea onoare, deci o instituție importantă din România a apreciat eforturile, munca mea. Mulțumesc tuturor celor care s-au gândit la mine, în special aș dori să mulțumesc domnului director Adrian Șimon, care m-a ajutat enorm de mult și la festivalul gastronomic din vara anului 2006.

– Ați început deja pregătirile pentru cea de-a treia ediție a festivalului gastronomic românesc?

– Aș dori să menționez

că în urma greutăților suportate de festivalul de anul trecut, am fost total dezarmată și dezamăgită. Ceea ce mi-a dat putere de a mă pregăti pentru o nouă ediție a fost sprijinul moral primit din partea Prea Sfinției Sale Episcopul Sofronie, care m-a ajutat și la a doua ediție a festivalului foarte mult. Înainte de sărbătorile de iarnă am avut o ședință unde s-a ales noua conducere a asociației, iar la sfârșitul lunii ianuarie vom avea și o adunare generală. Pregătirile pentru noul festival au început deja. De când a apărut pagina „Gurmania” pe Internet (www.gurmania.hu) zilnic se prezintă tot mai mulți sponsori, ba mai mult se pare că vom avea sponsori și din România. Deja lucrez la traducerea rețetelor pentru a

doua broșură cu rețete de mâncăruri românești.

– Credeți că vă așteaptă un an mai liniștit, când se va putea organiza în condiții normale cea de-a treia ediție a festivalului gastronomic Gurmania?

– Aș dori să accentuez de pe acum un lucru. Anul acesta la Chitighaz va fi ținut un singur festival și acest festival va fi al nostru. Așteptăm să participe, să ne sponsorizeze, să ne îmbogățească programul oricine, și cei de la ATRU care în anul abia încheiat ne-au cauzat multe bătăi de cap, invităm pe toată lumea să sărbătorim și să cinstim cu demnitate tot ceea ce am moștenit de la strămoși, atât folclorul nostru minunat, cât și bucătăria tradițională.

Anca Liana Crișan

(Urmare din pag. a 10-a)

Diminuarea cotelor la țărani, bogățiile țării să nu mai fie duse în Marea Uniune Sovietică, libertatea presei, libertatea cuvântului. Asta a fost la Timișoara. S-a soldat cu peste 800 de arestați, dintre care 30 au avut pedepse între 2 și 8 ani, pedepse foarte grele. Bucureștiul a avut și el mișcări, cum de fapt toate centrele universitare aveau mișcări de solidarizare cu Revoluția din Ungaria: Craiova, Târgu-Mureș, Iași. La București au planificat pe 5 noiembrie un mare meeting în piața Universității. Aceasta a fost un loc în care de-a lungul deceniilor s-a demonstrat împotriva comunismului și au planificat studenții de la universitate, de la medicină, de la drept, dar pregătită întru câțva de Timișoara, Securitatea românească i-a infiltrat pe studenți, au obținut mărturie și a reușit să-i aresteze aproape pe toți înainte de 5 noiembrie. Așa încât cei care au mai apucat să vadă piața, să vină la această piață, au văzut acolo toată zona împânzită de agenți în civil. Deci, meetingul n-a mai avut loc. Era și ziua în care au năvălit în Ungaria forțele, tancurile sovietice și în care Revoluția Ungară a fost reprimată. Doi ani după asta, din '57 până în '59 a fost un val de arestări nemaîntâlnit în România. Puterea de la București și-a dat seama că pentru a evita să se întâmple ceea ce s-a întâmplat în Ungaria trebuie să acționeze în forță. A urmat un regim la fel de terorist, un regim la fel de criminal. Singurul câștig a fost că în 1958 trupele sovietice s-au retras din România, ca efect al mișcărilor studențești.

– Cum v-a primit publicul? Cum a reacționat la filmul Dvs.?

– A fost o seară foarte interesantă. Au venit istorici, au venit tineri. Am aflat cu plăcere că sunt tineri care își dau doctoratele la Institutul Central European. Unii dintre ei au lucrări în istoria comunismului. Era o tânăra, de exemplu, care își pregătea un doctorat cu detenția politică a femeilor. Am promis că-i ajut, că-i sprijin în măsura în care pot să le ofer documente, arhive. A fost o seară ex-

cepțională. Noi am făcut filmele acestea cu '56 chiar din 1996. Eu am trimis o echipă de-a mea care a făcut un film despre Casa Terorii. Este inadmisibil ca cele două țări să nu fi avut nici un punct de tangență prin institutele culturale până acum, ca niciodată să nu fie invitat din România, chiar din protagoniștii momentului 1956 care trăiesc, sunt oameni de 70 de ani, scriu cărți, scriu jurnale și puteau să fie invitați.

**Mari români:
Wurmbrand**

– Alături de Budapesta ați participat la o întâlnire și cu publicul din Micherechi. Aici ați prezentat un alt episod din acest serial, cu pastorul Richard Wurmbrand, care era și el deținut politic în perioada comunistă în România. De ce ați ales să realizați un film despre un pastor neoprotestant?

– Aproape toate cultele au avut de suferit de reprimarea comunistă, în mai mare sau mai mică măsură. Ca instituție religioasă, cel mai mult a suferit Biserica Greco-catolică, ai cărei episcopi au fost întemnițați cu toții. În 1948, Biserica a fost desființată, ea nu a mai fost reînființată decât după 1989. Episcopii ei au murit în pușcărie la Sighet sau în deportări. Dar și celelalte culte au suferit. Reprezentanții lor au fost oameni care au trecut prin infernul pușcăriilor. L-am ales pe Wurmbrand, pentru că el este un caz cu totul dramatic. El este aproape un caz filmic, deci un om care până la 20 de ani a fost comunist, a făcut parte din mișcarea comunistă a acelor vremuri dinainte de 1944, chiar din conducerea Partidului Comunist din România. A fost arestat, a stat la Doftana cu marii conducători ai comunismului și și-a dat seama ce mare prăpastie e acolo. Chiar spunea în mărturiile lui ce prăpastie exista între conducerea comunistă și masele muncitorești. Atunci în închisoare și-a dat seama, s-a desprins de această mișcare și, îmbolnăvindu-se grav undeva pe lângă Brașov, într-un sat de

„Memorialul durerii”...

munte, în atelierul de dulgherie al unui dulgher sas, a cunoscut Biblia și a trecut la creștinism. El era evreu. A trecut la creștinism soția lui și prietenii lui. El a devenit pastor la Misiunea suedeză din România. A venit momentul 1945. El a continuat să creștineze cu o îndrăzneală aproape fără margini. A tipărit 1 milion de Biblii pe care le-a dus în mijlocul soldaților ruși, care erau ateii sălbatici de război de nu mai știau nimic despre credință. Dar pentru că comuniștii l-au urmărit pentru biografia lui, pentru că a fost un dușman al lor, l-au arestat. A stat 14 ani în închisoare, timp în care nu numai că și-a întărit credința, dar a reușit să-i determine și pe ceilalți, să-i ducă cu sine în credința lui. A trăit momente tragice. De nu știu câte ori a fost la un pas de moarte. Fiind bolnav de tuberculoză, era ca o umbră. A stat la spitalul penitenciar de la Târgu Ocna în așa numita „cameră 4”, camera muribunzilor, unde nimeni n-a fost salvat. Toți care erau mutați acolo erau mutați pentru că se aflau la un pas de moarte. Dar el s-a salvat. Dumnezeu l-a ajutat să-și refacă sănătatea. După 14 ani a ieșit din pușcărie. Casa lui era în zona Dudeștii lui, unde s-a făcut Bulevardul Victoria Socialismului, și a fost demolată. Soția lui trecuse și ea prin închisori. Și ea era o martiră. Copilul lui, Mihai, care ulterior îi va continua misiunea în lume, a rămas singur, crescut de prieteni. El a părăsit România, pentru că nu exista nici o șansă ca să poată supraviețui. A fost cumpărat cu 10 mii de dolari suedezi

și a plecat din Suedia în Statele Unite. Acolo a văzut o recrudescență a mișcărilor pro-comuniste, erau întâlniri pro-Vietnam. El a fost stupefiat cum în țările comuniste se petrece prigoana respectivă, iar America e dezinformată. Liderii ei conclucrau foarte bine cu Kremlinul și, deși trecuseră prin perioada Războiului Rece, totuși oamenii nu știau ce se întâmplă în Europa de Est, de dincolo de Cortina de Fier. Aceștia nu cunoșteau atrocitățile care se întâmplau aici. Wurmbrand s-a dus și a depus în 1966 mărturie cu propriul lui trup, care avea urmele a 18 răni adânci de cuțit, de baionetă, de cizmă. Acolo le-a cerut americanilor să nu-i mai ia în brațe pe comuniști. Chiar dacă nu se arată ostili lor, măcar să nu-i mai apare și să nu-i mai protejeze. El a povestit ce se întâmplă în închisori, că erau sute de mii de oameni închiși, toate închisorile politice gemeau de deținuți până în 1965. După aceea, securitatea aresta, ancheta, instrumenta în justiție, deci avea un rol extrem de totalitar. Mărturiile lui au impresionat lumea liberă. Toate ziarele au scris despre acest om socotit chiar un om nebulă, care vine și se dezbracă până la mijloc să-și arate suferința. Ulterior a colindat toată lumea, a făcut o misiune creștină, care se cheamă Vocea martirilor. A strâns fonduri și a ajutat pe toți cei care erau lipsiți de această libertate a credinței. S-a dus și a predicat în toată lumea. Eu am vorbit în mijlocul micherechenilor despre faptul că el a fost socotit, în documentele lui care există în dosarul lui, cel mai mare dușman al bolșevismului, pentru că tuturor celor care ieșeau din pușcărie li se impunea legea tăcerii. Ei erau obligați să semneze o declarație sub amenințarea morții: dacă vei vorbi ce ai pățit aici, riști să te ucidem. Și el a încălcat acest consemn și având libertate de mișcare și fonduri adunate cu care a predicat în toată lumea a vorbit peste tot despre ce s-a întâmplat în România. Pentru asta nu a fost iertat. El

reprezenta un adversar de temut. A fost urmărit peste tot, au trimis agenți pe urmele lui. A fost hăituit și vânat toată viața lui, dar și-a păstrat credința în Dumnezeu și și-a păstrat acea lumină pe care ați văzut-o și în mesajul pe care l-a trimis Bisericii Baptiste din Micherechi. A fost un om care a avut atâta de suferit, totuși avea totdeauna un zâmbet pe chip și avea o speranță, un orizont de parcă purta o cunună de lumină. Purta de fapt și o cunună de spini, pentru că a îndurat precum Hristos „toate chinurile lumii”, și cunună de lumină pentru că a preschimbato această suferință în misiune pentru adevăr, credință, pentru Dumnezeu.

♦ ♦ ♦

La programul de la Micherechi a participat și Török Csaba, reprezentantul misiunii creștine din Budapesta „Vocea martirilor”, fondată de Richard Wurmbrand, care și-a exprimat bucuria de a urmări filmul Wurmbrand și de a întâlni realizatoarea documentarului prețios despre un martir adevărat al credinței. „Eu l-am cunoscut personal pe Richard Wurmbrand. L-am întâlnit, știam totul despre viața lui. De 15 ani am posibilitatea să lucrez în misiunea fondată de dânsul. Ceea ce am urmărit în film era cunoscut de mine, dar mă bucur că am putut vedea aceste întâmplări și în cadrul unui film documentar. A fost foarte frumos și de folos pentru generațiile viitoare, nu numai pentru cei care au trecut prin aceste evenimente. Tot mai puțini sunt acei oameni care au trăit în acea perioadă, deoarece au trecut de atunci 50 de ani, dar filmul este un semn de avertizare și pentru viitoarele generații. Viața și credința lui Richard Wurmbrand este demnă de urmat”, a încheiat reprezentantul „Vocii martirilor” din Ungaria.

Deși suferințele și „meritele” pastorului Richard Wurmbrand au fost puțin cunoscute de români, prin filmul Lucia Hossu Longin, dat pe programul public de televiziune, publicul a făcut cunoștință cu „un apostol Pavel al cortinei de fier”, după cum l-a numit și doamna Hossu. Rita Păcșas

Credința creștină este pentru român legea creștină

Pentru conștiința literară a oricărui român, Eminescu reprezintă ideea de poet. Eminescu este figura cea mai familiară din Pantheonul literar românesc. Pe Eminescu orice român îl consideră al lui. Poetul devine în acest fel ideea cu cea mai mare realitate din întreaga conștiință literară românească. El este cel mai puțin concret, aproape nu ne putem imagina că a existat o dată un om cu acest nume, că a suferit și s-a bucurat, că a fost pasionat de idei care ne frământă și pe noi. El este

totuși poetul cu cea mai mare realitate. De la el încoace, literatura română are moduri de existență poetică, tipuri mai mult sau mai puțin apropiate de realitatea originară. La aniversarea nașterii sale putem spune împreună cu George Călinescu: „În literatura română, Eminescu nu s-a născut, ci a ieșit de-a dreptul din ape, ca și Luceafărul”. Pentru a evoca figura celui mai mare poet român, vă oferim pentru lectură un text interesant despre popoarele Austro-Ungariei. (E.I.)

POPOARELE AUSTRO-UNGARIEI

Sub acest titlu, „Augsburger Allgemeine Zeitung” face nu atât o recenzie, cât un mic rezumat al broșurii d-lui I. Slavici *Românii din Ungaria, Transilvania și Bucovina*, publicată în limba germană. Mai întâi, foaia din Augsburg menționează de volumul prim al unei opere scrisă de Hunfalvy, intitulată *Die Ungern oder Magyarren*, apoi continuă astfel:

Aceste două tomuri stau într-o intimă legătură și se completează în oarecare privință. Hunfalvy arată cum ungurii au înțeles a face propagandă, ajungând să maghiarizeze pe germani și pe slavi. El constată numai un fapt cunoscut de toți. Se știe că, în ultimii ani sau decenii, numeroși maghiari și-au maghiarizat numele, spre a face să li se uite adevărata lor origine. Din contră, în cartea de față (Slavici) se constată că nici un singur român nu și-a maghiarizat numele, deși în timpul mai recent s-au format reuniuni ce lucrează sistematic la maghiarizarea numelor de familie. În genere, Slavici nu prea vede bine pe unguri. El zice „Secoli întregi maghiarii au fost elementul domnitor la Dunărea inferioară, poporul creștin cel mai însemnat în tot Orientul și veriga mijlocitoare dintre Orient și Occident; în timpul acestei îndelungate domnii ei n-au izbutit a deveni un ciment social pentru popoarele dominate de dâșii. Ei au fost politicește un popor energic, fără însă a fi un element de cultură; ei au ținut, ce e drept, legate împreună popoarele stăpânite de dâșii, nu însă prin superioritatea lor intelectuală ci grație preponderenței lor fizice”. Așa poate să fi fost în timpuri mai

depărtate. Dar când vedem că ungurii au înțeles acum câțiva ani să formeze dualismul în Imperiu și, cu toate că plătesc numai 30 de procente și se află față cu germanii, totuși ei joacă primul rol, atunci nu prea poate fi vorba de o superioritate fizică, ci ar fi să recunoaștem că ungurii tocmai politicește sunt capabili. Dar să nu mai descoasem această temă, ci să ne întoarcem la cartea ce conține o mulțime de lucruri interesante.

Primele grupe de români, asupra descendenței cărora, de este slavă sau romană, păreri sunt controversate, s-au ivit în Carpați acum vreo șase sute de ani. În decursul acestui timp ei s-au dezvoltat și lătit astfel încât astăzi numără cam la trei milioane de suflete. După cum se știe, românii din Transilvania s-au răsculat sub conducerea lui Horea și Cloșca, în timpul lui Iosif II, devastând țara în lung și în lat. Cauza acestei răscoale a fost că cea mai mare parte a românilor transilvăni erau glebae adscripti. După ce și iobagilor din Transilvania li s-a dat libertatea de a se muta, a încetat și răscoala. De altfel, rebeliunea a fost îndreptată în contra funcționarilor, nu în contra împăratului. Când Horea a fost trimis cu o suplică la împăratul a trebuit să jure comitenților că nu numai că va da suplică în propria mână a împăratului, dar va stăruia ca împăratul să și citească hârtia în fața lui; căci, ziceau ei, ni se face multă nedreptate pentru că împăratul n-a citit plângerile noastre; el are mult de lucru și ceilalți nu-i spun adevărul.

Foarte interesant este capitolul asupra religiei. Românul n-are cuvânt pentru noțiunea „religiei” și „confesiune”. Românul întruiește pentru aceste

două noțiuni cuvântul „lege”. Credința creștină este pentru român legea creștină. Românii sunt creștini; dar ei au unele moravuri și obiceiuri care sunt străine creștinismului. Astfel soarele este sfânt la români și românul adevărat stă aplecat, cu capul descoperit, în fața soarelui cer răsare. Vinerea e o sărbătoare și mai ales țărani nu lucrează în această zi, deoarece nimic nu merge bine ce s-ar întreprinde vinerea. Și pâinea este sfântă. Înainte de a o începe se face cruce cu cuțitul pe dânsa. Dacă cade jos o bucată, se ridică iute, se șterge și se sărută; dacă s-a prăfuit, se aruncă în foc, parte pentru că aparține morților, parte pentru că a arunca pâinea sau a o călca în picioare este mare păcat. Cine nu ține legea românilor e necurat și necurat este oricine și orice stă în legătură cu un asemenea om. Nimeni nu poate bea dintr-un vas fără a fi vărsat puțin pe pământ și este o insultă să oferi unui român apă fără a face această libațiune. Totuși, „necurătenia” nu atrage după sine nici ură, nici dispreț; însă românul nu va purta haina unui necurat, nu va lua pâine de la el, nu va gusta din vasul lui, considerând de un mare păcat orice comunitate domiciliară cu dânsul. Numai copiii rămân curați întotdeauna, chiar de ar fi fructul unei căsătorii impure; însă românul uită curând originea necurată a acelora.

Românul se ferește de a face prozeliti și niciodată n-a exista vreun apostol sau sfânt român. Dacă însă un preot român ar refuza vreunui străin de a-i face slujba, va da ocazie la mari supărări și s-ar ține nume rău unui popă care ar refuza să țină rugăciune pentru un evreu bolnav sau eventual să-l îngroape după ritul român.

Capitolul ce vorbește despre particularitățile naționale nu e mai puțin interesant decât cel asupra religiei. Locuitorii unui sat român se împart în trei clase: fruntașii, mijlocașii și codașii și fiecare i se cuvine numai ce are clasa sa. Poziția fruntașilor e foarte dificilă. El are un cerc de partizani ce se încred în el orbește și-i recunosc autoritatea. Dar el are și adversari, și ochii tuturor sunt îndreptați spre dânsul. El are dreptul și datoria a opri în uliță pe oameni și mai ales pe tinerime și a le face muștrări pentru vreo necuviință; dar vai de dânsul când comite și el vreo greșală, căci numai popii îi e permis a nu face ceea ce povătuiește să facă alții. Un proverb zice: Fă ce zice popa, dar nu ce face el.

Cât privește căsătoria, se descrie târgul de fete de pe Găina (un munte înalt de 5-6000 urme). În ziua Sf. Pavel se ține un târg în vârful acestui munte. Fetele lucrează: țes, torc și cos ani de zile spre a-și face zestrea. Rudele și prietenii mai dau câte ceva. Apoi se pune totul în lăzi frumos lucrate și vopsite. Orice familie care are o fată mare, își întinde pe munte cort în care se așează zestrea, și fruntașii familiei așteaptă pe pețitori. Apoi vin junii, însoțiți de familiile lor, și aduc ce au mai bun, mai ales o cingătoare sau un brâu plin de aur și argint, și, după ce și-au ales o mireasă, se face logodna publică. Fata e bine să se mărite în satul părinților ei și soarta unei neveste căsătorită în alt sat se plânge în nenumărate cântece populare.

Femei cu forme voluptuoase rar se găsesc la români. O figură gingașă, mâini mici, picior mic, buze subțiri, umeri plini, un bust puțin dezvoltat sunt particule mai tuturor femeilor române. Femeile româ-

ne au datoria de a-și cultiva frumusețea, ba în Banat trebuie și să se suleme-nească.

În gerene, românul e cam încăpățânat, nu vrea să înțeleagă și se ține în rezervă față cu orice idee nouă. În lucruri care-i sunt indiferente este foarte mlădios, dar în lucruri care îl privesc de aproape e omul cel mai cerbicos și, dacă a luat o dată o hotărâre, apoi nu o schimbă cu una cu două. De aceea și este un om de încredere.

Limba română se numără în grupul celor romanice. Construcția internă este într-adevăr romanică, însă regulile sunetelor se abat mult de la ale limbilor romanice și tezaurul de cuvinte are multe elemente străine, mai ales slave.

Între cântecele românilor sunt și cântece de iele sau zâne. A treia zi după nașterea unui copil se așteaptă cele trei zâne care hotărăsc soarta celui nou născut. În acea zi se pun pe o masă curată tot felul de bucate și o sumă oarecare de bani, spre a le dispune bine, și se recită cântarea ce laudă puterea zânelor. Darurile sunt ale moașei.

Le mai menționăm și cântecele de jale (plângerile), ce se cântă de femei anume tocmai și sunt îndreptate către cel răposat, ba i se cântă în ureche. După credința românilor, mortul aude și pricepe tot.

Mortul trebuie ținut în casă o zi și o noapte. În acest timp să nu fie lăsat singur și nici plângerile să nu înceteze; de aceea se toc-mesc femei plângătoare, care „se cântă” pe rând, niciodată împreună.

Am relevat aici câteva puncte care probează că această carte oferă mult a celora care se interesează de etnic.

(Timpul, 10 iulie 1988)

(Mihai Eminescu, Opere politice, Iași, Ed. Timpul, 1997)

Domnul Lăzărescu revine...

Filmul „Moartea domnului Lăzărescu” (2005), regizat de Cristi Puiu, revine în actualitate. Pelicula, distinsă până acum cu 44 de premii, a intrat în mai multe topuri internaționale realizate la sfârșitul anului 2006, calificându-se printre primele 10 cele mai bune producții.

Lungmetrajul lui Cristi Puiu se află printre cele mai bune zece filme ale anului 2006 într-un top realizat de un critic al CNN, Tom Charity. În același clasament mai figurează: „Children of Men”, „Letters From Iwo Jima”, „L'enfant”, „The Good Shepherd”, „Borat”, „Hollywoodland”, „The Prestige” etc.

„Moartea domnului Lăzărescu” figurează și în topurile filmelor anului 2006 realizate de criticii de la prestigiosul cotidian „The New York Times”. Filmul românesc este cel de-al șaptelea în lista cu cele mai bune 10 filme ale anului în opinia lui

Stephen Holden, după „Babel”, „Pan's Labyrinth”, „Heading South”, „The Queen”, „Letters from Iwo Jima” și „United 93”.

Revista franceză „Les Inrockuptibles” include și ea „La mort de Dante Lăzărescu” în primele 10 filme ale anului, iar filmul se află și pe lista scurtă a nominalizaților pentru cel mai bun film străin ieșit pe piața britanică în 2006.

Pe site-ul www.indieWRE.com, topul celor mai bune filme independente prezentate anul acesta la New York are pe primul loc filmul românesc „Moartea domnului Lăzărescu”. Cristi Puiu a intrat în top și la categoria cel mai bun regizor, fiind al treilea după Martin Scorsese și David Lynch. Actorul Ion Fiscuteanu, interpretul rolului titular, s-a clasat pe locul opt la categoria cel mai bun actor și a surclasat nume ca Leonardo DiCaprio, Penelope Cruz sau Kate Winslet.

Știați că...?

Lumea vorbește că în Europa nu se mai construiesc biserici. Cu toate acestea, în Spania, la Barcelona, se construiește cea mai mare catedrală din lume. De fapt, se continuă...

Construcția catedralei „Sagrada familia” a început din 1882 și încă nu este terminată. Arhitectul care și-a pus amprenta asupra clădirii este Gaudi. Acesta a lucrat la această construcție din 1884, timp de 40 de ani. Întrebat de ce durează așa de mult, Gaudi a răspuns: „Clientul meu nu se grăbește.”

Celebră pentru domul său central de peste 170 de metri, Catedrala este cel mai vizitat obiectiv turistic al Spaniei. Guvernul spaniol a spus cu certitudine că lucrările vor fi finalizate în anul 2022.

Deși are proporțiile unei catedrale, Sagrada Familia nu este decât o biserică. Catedrala orașului Barcelona este Santa Eulalia, o clădire construită în stil gotic în Evul Mediu târziu.

Oamenii care cred trăiesc mai mult

Potrivit unui sondaj realizat de United Health Group, secretul longevității este credința. Studiul s-a desfășurat pe un eșantion de persoane cu vârsta cuprinsă între 100 și 104 ani.

Subiecții au afirmat că religia și credința sunt responsabile pentru viața lor lungă. Alți factori care au favorizat longevitatea sunt munca grea, o dietă sănătoasă dar și un mod de viață „bun și curat”.

Hoțul și parlamentarul

Târziu în noapte, un hoț care purta o mască, sare în calea unui om foarte bine îmbrăcat și îi pune un pistol în coaste:

– Dă-mi toți banii!
– Nu poți să faci așa ceva, eu sunt parlamentar!

– În acest caz, dă-mi banii MEI înapoi!

Coppola, îndrăgostit de România

Legătura regizorului american Francis Ford Coppola cu România – unde a filmat recent o peliculă inspirată din opera lui Mircea Eliade – face obiectul unui amplu material al Agenției France Presse. AFP scrie, în urma unui interviu luat regizorului, că „Francis Ford Coppola s-a atașat vizibil de România”, laudând profesionalismul echipei cu care a lucrat. „Calitățile lor profesionale, ca și comportamentul lor, au fost excelente”, a declarat Coppola.

Filmul, turnat la București și Piatra Neamț, dar și în Elveția, Malta sau India, are în distribuție actori de prim rang, precum Tim Roth, Matt Damon, Bruno Ganz sau Alexandra Maria Lara.

„România se bucură de o bogată moștenire culturală în toate artele, mai cu seamă în poezie, literatură, teatru și muzică. Această moștenire, asociată cu

dorința de muncă și talentul tinerilor, este garanția succesului”, a declarat Coppola pentru AFP.

Regizorul american a ales să lucreze cu o echipă formată aproape numai din români, notează France Presse, amintind „atmosfera informală” pe care Coppola a știut s-o creeze pe platoul de filmare. Ziariștii francezi au amintit și întâlnirea dintre reputatul regizor și președintele Traian Băsescu, considerată „de bun augur”.

Acropole în pericol

Arheologii greci sunt îngrijorați de tasarea terenului pe care se află cetatea de pe Acropole, datorită infiltrării apei de ploaie.

Arhitectul Manolis Korres, unul din specialiștii restaurării monumentelor de pe Acropole, a remarcat că „apa de ploaie a început să pătrundă în sol, să dizolve părțile moi ale pietrelor, ceea ce produce uneori tasarea terenului”.

El a reamintit că, timp de secole, apa nu a putut pătrunde în sol, dar situația s-a schimbat după ce acoperișul Partenonului s-a prăbușit, în secolul al XVII-lea. Arheologul Ekaterini Horemi, directoarea sitului arheologic de pe Acropole, a confirmat că problema este urmărită îndeaproape și că au fost instalate aparate care măsoară tot timpul mișcările zidurilor care înconjoară Stânca sacră.

„Cele patru foraje practicate pentru a examina temelia monumentului au indicat că există găuri. O tasare a terenului de un centimetru sub oricare din părțile monumentului nu creează probleme, dar o retragere cu 0,5 cm a coloanelor amenință rămânerea în picioare a templului”, scrie cotidianul Eleftherotypia. Specialiștii iau în considerare ipoteza reînvelirii Partenonului cu un acoperiș, deoarece tasarea cea mai importantă are loc chiar sub partea centrală a templului. În plus, inexistența unui sistem de scurgere a apelor pluviale provoacă concentrarea lor în găurile create de foraje. Lucrările de restaurare a cetății Acropole au început în urmă cu 20 de ani, iar specialiștii estimează că cea mai mare parte va fi finalizată înainte de sfârșitul anului acesta.

www.romanul.hu

Fotbal

Clasamentul coeficienților UEFA

Dinamo are șansa de a aduce României trei echipe în Liga Campionilor, în sezonul 2008/09. Două victorii cu Benfica în luna februarie apropie România în clasamentul coeficienților de Portugalia, principală rivală la locul 6 pe ultimii cinci ani, poziție care permite înscrierea a trei echipe în C1 și a alte 3 în Cupa UEFA, transmite Hotnews.ro.

Cu un total de 40,165 puncte, România, locul 7 în clasamentul coeficienților UEFA pe ultimii cinci ani, se află la doar 0,417 puncte în spatele Portugaliei (locul 6). Distanța față de Germania (locul 5) s-a mărit după ultimele partide ale toamnei la 1,199 puncte.

România a rămas cu două reprezentanțe în cupele europene, punctajul obținut de ele fiind împărțit la trei, numărul formațiilor participante la începutul sezonului. În schimb, Portugalia are în cursă trei echipe din cele șase care au fost înscrise la începutul sezonului.

FC Porto va juca în op-

timile de finală ale Ligii Campionilor, cu Chelsea Londra, în timp ce Benfica și Braga participă în Cupa UEFA.

Clasamentul UEFA pe ultimii cinci ani este luat în considerare la calcularea numărului de echipe pe care fiecare țară are dreptul de a le înscrie în competițiile europene. Ierarhia prezentă va fi luată în calcul pentru sezonul 2008/09.

Clasarea la sfârșitul actualului sezon pe locul 6 va permite înscrierea în acel sezon a 3 echipe în Liga Campionilor: două direct în faza grupelor și o a treia în ultimul tur preliminar. Iar numărul reprezentanțelor în Cupa UEFA va fi tot de trei.

Clasamentul se realizează prin împărțirea numărului de puncte obținut în competițiile europene de echipele unei țări la numărul de formații pe care țara respectivă le-a înscris la începutul sezonului.

Clasamentul coeficienților UEFA pe ultimii cinci ani (primele 10 țări):

1. Spania 68.462 (7 echipe

rămase/ 7 echipe înscrise)

2. Italia 63.088 (5/ 7)

3. Anglia 62.915 (7/ 8)

4. Franța 51.906 (6/ 8)

5. Germania 41.364 (3/ 7)

6. Portugalia 40.582 (3/ 6)

7. România 40.165 (2/ 3)

8. Olanda 37.665 (4/ 7)

9. Rusia 35.625 (2/ 4)

10. Scoția 29.500 (2/ 4)

În clasamentul sezonului 2006/07, România ocupă prima poziție, cu o medie 11,333 puncte, fiind urmată de Anglia cu 11 puncte și Spania cu 10,571 puncte.

Dinamo București se află pe locul 21 în ierarhia echipelor participante în competițiile europene din acest an, cu 12,740 puncte. Rapid (deja eliminată din competiție) ocupă poziția a 27-a, cu 11,740 puncte, în timp ce Steaua este pe locul 32, cu 10,740 puncte.

Pe primele trei poziții se află în ordine Olympique Lyon, FC Liverpool și Chelsea.

FC Sevilla, adversară Stelei în 16-imi, se află pe locul 22 în timp ce Benfica, oponenta lui Dinamo, ocupă locul 37.

Croitoru la Steaua

Mijlocașul Marius Croitoru, de la FC Vaslui, a devenit, oficial, jucătorul echipei de fotbal Steaua București, după ce a semnat un contract cu campioana României valabil până pe 30 iunie 2011, informează site-ul oficial al grupării din Ghencea.

„Steaua a plătit suma de

350.000 de dolari, nu euro, așa cum s-a tot vehiculat în presă, iar jucătorul Bogdan Panait a fost cedat definitiv la FC Vaslui”, a declarat managerul general al Stelei, Mihai Stoica.

Stoica a precizat că Marius Croitoru, „deși a avut și o altă ofertă, mai bună din punct de vedere

financiar, a ales Steaua. Acesta este unul dintre motivele care mă determină să cred că am fost inspirați când ne-am decis să ne asigurăm serviciile sale”.

Marius Marian Croitoru a jucat 143 de meciuri în prima ligă, marcând 13 goluri.

Handbal

România
învinge Bulgaria

Naționala de handbal masculin a României a câștigat duminică, în deplasare, cu scorul de 30-24 (17-16), partida cu reprezentativa Bulgariei, contând pentru grupa a III-a de calificare în play-off-ul Campionatului European din 2008. Handbaliștii români nu s-au lăsat influențați de șicanele adversarilor, care au schimbat ora de antrenament, dar și ora oficială a meciului de duminică, din 17.00 în 18.30. După ce i-au învins categoric, în partida tur, la Constanța, din urmă cu trei zile, scor 38-24, elevii lui Lucian Rășniță s-au impus și în deplasarea de la Grabovo la șase goluri diferență.

La finalul partidei, directorul tehnic al naționalei României, Gheorghe Goran, a declarat că, dincolo de șicanele bulgarilor, victoria este cea mai importantă. „Suntem fericiți cu toții pen-

tru rezultat. A contat mult jocul bun din repriza secundă, cu evoluții bune ale portarului Laufceac și ale interului Sandu Iacob. Toți au luptat și merită felicitări. Bulgarii au încercat tot felul de șicane, au schimbat ora meciului și am ajuns cu discuțiile de 2-3 ore până la EHF. Am lăsat cum au vrut ei și tot i-am bătut!”, a declarat Goran, citat de revista Azi.

Următoarea partidă pentru echipa României va avea loc pe 12 ianuarie, la Tbilisi, în compania naționalei Georgiei. Până în prezent, în grupa din care facem parte s-au înregistrat următoarele rezultate: Letonia-Georgia 38-20, România-Bulgaria 38-24, Georgia-Letonia 29-32 și Bulgaria-România 30-24. Următorul meci din grupă este cel dintre Bulgaria și Letonia, pe 10 ianuarie, la Gabrovo.

Cristi Chivu,
dorit de Inter Milano

Căpitanul echipei naționale a României și fundașul formației italiene AS Roma, Cristian Chivu, este în atenția echipei Inter Milano, informează Calcio mercato. Antrenorul lui Inter, Roberto Mancini, a declarat, la începutul săptămânii, că și-ar dori ca la echipa sa să joace Cassano, de la Real Madrid și Șevcenko, de la Chelsea, pe care îi consideră unii dintre cei mai valoroși fotbaliști din lume, dar care trec printr-o perioadă mai slabă în acest moment. Tutto-sport scrie că pe lista lui

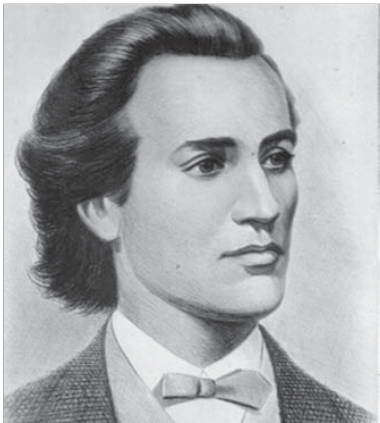
Mancini se mai află fundașul român Cristian Chivu, de la AS Roma, și mijlocașul Diarra, de la Real Madrid.

TVR 1

Luni 15 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Celebritățile timpului tău 8.10 Surprize, surprize... (R) 10.40 Celebritățile timpului tău 11.00 Ne vedem la... TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Sănătate pentru toți! 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Iartă-mă! 20.40 Reflector **21.10 Mihai Eminescu. Documentar** 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Nocturne 23.00 Serial. Viața ca-n filme.

Film documentar despre Mihai Eminescu

Marți 16 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Celebritățile timpului tău 8.10 Dis-de-seară (R) 9.30 Profesioniștii (R) 10.30 Sănătate pentru toți! 11.00 Ne vedem la... TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Oginda retrovizoare 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Documentar 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Talk-Show 20.50 Serial. Anatomia lui Grey 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Dinastia 22.45 Celebritățile timpului tău 23.00 Serial. Viața ca-n filme.

Miercuri 17 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Celebritățile timpului tău 8.10 Dis-de-seară (R) 9.30 Garantat 100% (R) 10.30 Reflector (R) 11.00 Ne vedem la... TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Oameni ca noi 15.00 Conviețuiri 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Pe ce dăm banii? 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Serial. Impresioniștii 20.20 Ochiul magic 21.15 Un european ca mine 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Lumea citește! 23.00 Serial. Viața ca-n filme.

Joi 18 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Celebritățile timpului tău 8.10 Dis-de-seară (R) 9.20 Integrame despre integrare 9.30 Ochiul magic (R) 10.30 Un european ca mine 11.00 Ne vedem la... TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Povești întinsecate 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Film. Culoarea banilor 21.20 Atunci și Acum 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Prim plan 23.00 Serial. Viața ca-n filme.

Vineri 19 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Celebritățile timpului tău 8.10 Dis-de-seară 9.30 Lumea citește! (R) 10.30 Dănutz SRL (R) 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Arborele imperial 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Interes general 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Stele de... 5 stele 20.50 Serial. Lost: Naufragiați 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Film. Jesus Christ Superstar.

Sâmbătă 20 ianuarie

6.00 Film. Fascinația zborului 6.30 Serial. Răpit de pirăți 7.00 Serial. La Zoo 7.10 Desene animate 8.00 Vreau să fiu... cu Itsy și Bitsy 8.30 Joaca de-a poveștile 9.00 Arca lui Noe 9.30 Arborele imperial 10.30 Cinemaniaci! 11.00 Cartea europeană 11.35 O vedetă... populară 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Film. Armăsarul sălbatic 15.00 Parteneri de week-end 15.30 Efectul MG 16.00 Serial. La poliție sau la mânăstire 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Marea hoinăreală 21.10 Profesioniștii 22.10 Film. Stare de șoc.

Duminică 21 ianuarie

6.00 Universul credinței 7.00 Semne 7.30 Desene animate 8.20 Dr. Fix 8.30 Elefantul cu bulină 9.00 Numai cu acordul minorilor 10.00 Rrom european 10.35 Viața satului 12.00 Săptămâna politică 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Parfum de glorie 14.00 Atenție! Se cântă din nou 15.20 Tezaur folcloric 16.30 Supermarket de divertisment 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Podurile din Madison County 21.30 Garantat 100% 22.30 Film. Ucide-mă cu tandrețe.

TVR 2

Luni 15 ianuarie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Maisie 7.00 Top 7. (R) 7.30 De la carte la film (R) 8.00 Coolmea distracției (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Egipt. Documentar 11.30 Poftă bună! 12.00 Învăță să alegi (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Poveste fără sfârșit 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 E Forum 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Ochiul științei 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Populații străvechi 19.00 EU-RO Case 19.30 Lumea de aproape 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Tatăl miresei 23.40 Desene animate.

Marți 16 ianuarie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Maisie 7.00 Ochiul științei 7.30 Serial. Poveste fără sfârșit 8.00 Serial. Dinotopia (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.25 Populații străvechi 12.00 Zestrea românilor (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Poveste fără sfârșit 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Amazonia. Documentar 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Școala părinților 19.00 Jobbing 19.30 Arta supraviețuirii 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Inimă neîmblânzită 22.50 Campionatul de comedie (R) 23.20 Desene animate.

Miercuri 17 ianuarie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Maisie 7.30 Serial. Poveste fără sfârșit 8.00 Serial. Dinotopia (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.25 Școala părinților 12.00 Omul între soft și moft (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Poveste fără sfârșit 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 E Forum 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Lecția de... istorie 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Cum să nu ne îmbrăcăm 19.00 Bugetul meu 19.30 Bazar 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Invaziile barbare 23.00 Transfer.

Joi 18 ianuarie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Maisie 7.00 Lecția de... istorie (R) 7.30 Serial. Poveste fără sfârșit 8.00 Serial. Dinotopia (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.25 Cum să nu ne îmbrăcăm? (R) 12.00 Bugetul meu (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Poveste fără sfârșit 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Lecția de... sănătate 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Cățiva pași spre un management mai bun 19.00 Arena leilor. Documentar 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Iubiri și secrete 23.00 Marcă înregistrată.

Vineri 19 ianuarie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Maisie 7.30 Serial. Poveste fără sfârșit 8.00 Serial. Dinotopia (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine (R) 11.25 Cățiva pași spre un management mai bun (R) 12.00 Motomagia (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Poveste fără sfârșit 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 Hollywood reporter 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Vacanța perfectă. Documentar 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Lecții de supraviețuire 19.00 D'ale lui Mitică 20.00 Ora de știri 21.10 Campionatul de comedie 22.10 Coolmea distracției 23.10 Serial. Mica Britanie.

Sâmbătă 20 ianuarie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Vacanța perfectă 7.00 Serial. Încurcăturile lui Zack 7.30 Megatehnicus 8.00 D'ale lui Mitică (R) 9.00 Natură și aventură 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Proiect IT 10.30 Jobbing (R) 11.00 Lumea azi 11.30 Atlas 12.00 Arena leilor (R) 13.00 Film. Orgolii 15.00 Bazar (R) 15.30 De la carte la film 16.00 Via sacra 17.00 Serial. Miracole 18.00 Călătorie spre centrul Pământului. Documentar 18.50 Europa altfel 19.05 Serial. Unitatea specială 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Orele.

Duminică 21 ianuarie

6.00 Serial. Miracole (R) 7.00 Serial. Încurcăturile lui Zack 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Motomagia 10.30 Sport extrem 11.00 Planeta Pământ 12.00 Festivalul de muzica folk „Om bun” 13.00 Căutătorii de aur. Documentar 14.00 Poftă bună! 14.30 Arta supraviețuirii (R) 15.00 Top 7 15.30 Dincolo de hartă 16.00 Serial. Tequila și Bonetti 17.05 Serial. Farmece 18.00 Egipt. Documentar 19.00 Fără limite 19.30 Omul între soft și moft 20.00 Ora de știri 21.10 Serial. The Office 21.40 Film. Mimic.

Film documentar despre Egipt

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

15 IANUARIE, LUNI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

16 IANUARIE, MARȚI (Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

17 IANUARIE, MIERCURI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11:15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

18 IANUARIE, JOI (Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

19 IANUARIE, VINERI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „Liceenii – de la 14 la 18” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

20 IANUARIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere

21 IANUARIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteza știrilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „Lumea femeilor” (rețuare) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrecin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

17 ianuarie 2006 (mtv ora 13.00)
Reluare: 19 ianuarie 2006 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Programul în limba română a Televiziunii Maghiare va aniversa momentul nașterii poetului național român Mihai Eminescu. Apoi vă vom invita la Viena, unde am realizat un amplu reportaj despre viața românilor din Capitala Austriei. Materialul va prezenta aspecte din activitatea Asociației Culturale „Unirea”.

Realizator: Ștefan Crăsta

CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI, JULA

Program de lucru cu publicul

Luni 9.00–12.30
Marți închis
Miercuri 9.00–12.30
Joi 9.00–12.30
Vineri 9.00–12.30
Sâmbătă–duminică închis

Adresa:
Jula 5700
str. Munkácsy nr. 12/b

Telefon: 66/465–130
Fax: 66/465–142
Mobil: 30/695–7181

DEX
online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
www.rri.ro

Unitate prin diversitate Uniunea Europeană

Întrebări, teme permanente:

- ❖ Ce ne așteaptă în Uniunea Europeană
- ❖ Aderare – avantaje și dezavantaje
- ❖ Euroregiune – colaborare transfrontalieră
- ❖ Cetățean european – multiculturalitate, multilingvism

Program radiofonic: 15 ianuarie, luni – ora 19.00
– Kossuth URH: 66,29 MHz și 66,14 MHz
– Frecvențele posturilor teritoriale

Concert de Anul Nou în biserica din Bichiș

În după-masa zilei de 5 ianuarie, în minunata biserică ortodoxă de la Bichiș, ridicată de strămoșii noștri în urmă cu peste 200 de ani, după slujba de mulțumire, numită Te Deum, corul „Pro Musica” din Jula a susținut un mic concert de colinde românești. Manifestarea a fost onorată și de domnul **Ioan Fodoreanu**, consulul general al României la Jula.

La început de An Nou, pentru mica comunitate românească din Bichiș acest concert a fost totodată un nou început, deoarece din toamna anului trecut s-a înființat aici o autogovernare românească cu scopul de a ajuta, printre altele, această biserică, de a nu o lăsa să se risipească. „Pentru această biserică suntem responsabili cu toții, și de aceea, cu ajutorul lui Dumnezeu și al românilor din Bichiș, în special cu ajutorul unei doamne, căreia țin să-i mulțumesc special pentru

ajutorul acordat, doamna preoteasă **Emilia Ciumpilă**, am reușit să înființăm aici o autogovernare românească. Cu ajutorul acestei autogovernări dorim să ne îngrijim noi înșine de acest lăcaș. Această biserică este un giuvaer, un muzeu viu al comunității românești din Ungaria”, a spus în cuvântul său dinaintea concertului **Eva Iova Șimon**, președinta autogovernării românești din Bichiș, care a atras atenția publicului asupra faptului că în această biserică nici până în ziua de azi nu a fost introdus curentul

electric, ceea ce periclitează siguranța acestui lăcaș de rugăciune.

În aceste condiții, concertul de colinde al corului „Pro Musica” din Jula s-a desfășurat la raza lumânărilor, care a dat un ton și mai auriu minunatului iconostas din această biserică. Corul a fost dirijat de **Petru Stan**.

„Suntem aici într-o biserică veche și ca orice lucru vechi are problemele sale și ca orice lucru vechi este fragilă... Și omul, oricât de vechi sau de nou ar fi el pe pământ, este fragil. Ceea ce înseamnă că nu numai lucrurile vechi din lumea aceasta sunt slabe și fragile și au nevoie de îmbunătățiri, ci toți cei din lumea aceasta suntem fragili. Biserica aceasta este fragilă, cum fragilă este viața fiecăruia dintre noi,

cum este de fapt întreaga condiție umană. Fragili suntem cu toții. O palmă de țărână peste care trece suflarea de viață și după aceea se risipește...”, a spus Prea Sfinția Sa **Sofronie**, Episcopul românilor ortodocși din Ungaria, în cuvântul său de învățătură. „Dumnezeu care ne-a creat pe noi pe toți, fiind uimit de fragilitatea noastră și a lumii, a ales pe Unul Născut, pe Fiul Său de-o viață cu Tatăl, a hotărât să-l trimită să-și ia asupra Sa condiția noastră umană în prealabil. Pumnul acesta de țărână, prin care trece suflarea de viață, le-a luat asupra-și unul născut Fiul lui Dumnezeu. De atunci, de când a luat asupra-și condiția umană, de când a murit și mai ales de când a înviat, pumnul acesta de țărână a primit

o altă soartă. Anume, puțința ca să învieze... Pentru că deși pumnul de țărână se întoarce în pământ, în Ziua Domnului, trupul omului se va reface însă nescricăcios. De aceea la întrebarea *unde sunt românii din Bichiș?*, celor care o pun le vom răspunde să facă o vizită la cimitir, în primul rând. Mergând acolo se vor întâlni cu cei adormiți, cei care-l așteaptă pe Domnul. Ei, împreună cu noi, în această seară au fost și s-au rugat în Duhul Sfânt. Sângele pe care l-au avut ei în vine curge în vinele multor locuitori ai orașului de astăzi. După vizita la cimitir, trebuie să mergă pe străzile orașului și pe multe din fețele cu care se vor întâlni va vedea pecetea strămoșilor săi”, a spus PSS **Sofronie**. A.L.C.

FOAIA
românească
12 ianuarie 2007
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcaș, Ștefan Crăsta, Anca Liana Crișan. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2006: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.